

Ökumenikus
Magazin

III. évfolyam
2005. 1. szám
Megjelenik kéthavonta
345 Ft

Szent Kereszt

HIT-MAGYARSÁG-ÉRTÉK

Pálosok

Az örökké épülő
templom

Balczó András

Pálosok

Béresék

Evolúció?

Hit és
tudomány

A magyar zene
szolgálatában

Fúvnom az
énekem

KORMORÁN

72 14000 017908

Figyelem! Álljálát 16. évf. 111. szám

HELYI HÍREK

16. évf. 111. szám

2004. szeptember 25.

Figyelem! Álljálát 3. évf. 10. szám

HELYI HÍREK

3. évf. 10. szám

2004. szeptember 14.

Figyelem! Álljálát 1. évf. 2. szám

HELYI HÍREK

1. évf. 2. szám

2004. november 2.

Nekünk legfontosabb az Olvasó!
Helyi Hírek havonta 154 ezer példányban 320 ezer embernek
(Tudja Ön is, ha tud valamit, ami másokat is érdekel...)

Értékek Felelőség Tények

Heti Válasz

Ara: 286 Ft

Minden héten csütörtökön az újságárusoknál

Nem kérdés

VIII. évf., 6-6. szám 2004. • 580 Ft

Házépítés

MAGAZIN

Minőségi házépítés és belsőépítészet

Zöldmezős városépítés francia módra
Marseille Vallée – Új város, új építészeti koncepció

Spanyol ingatlanpiac
Mire figyeljünk a vásárláskor?

Fürdőszoba trendek
Élkelőtől a wellnessig

Hangulatos kandallók
Fűtélés és korszerű megoldások

Napkollektor vagy napelem
Melyiket válasszam?

2006. IX. évfolyam 1-2. szám Ara: 490 Ft

INGATLAN

Magazin

A jogász válaszol
A perlejtésről

Gondban a lakásplac
10 évközi és hosszú távú befektetés

Átépítik a Spenótházat
A Lánchíd Irodához az egykori miniszteri irodát vázlatra épít

Jelzálog jegyezhető a nemfizető lakására
Megvárható-e új lakásbörzse?

Már nem üzlet a bevásárlóközpont
Vágo a szakszervezet?

10 éves a KÖNE Felvonó Kft.
A magyar bélyegképe után tovább növelte piaci részesedését

Ingyenes lakossági hirdetések

VERITAS-LAKÁSOK

Kedvezményes kamatozású hitellel megvásárolhatók Zuglóban, kedvező feltételekkel konstrukciókkal!

Közvetítőknek előleg befizetése nélkül!

Aktuális ajánlatok a 20-21. oldalán és az interneten: www.veritas.hu

Szent Kereszt

A szerkesztőség címe:
 Szent Kereszt Magazin,
 1148 Budapest,
 Nagy Lajos király útja 47/a
 Tel/Fax.: 221-1524,
 06-70-244-0240

Főszerkesztő:
Kuruczleky Ilona

Internet elérés:
<http://www.szentkereszt.hu>
 e-mail: szentkereszt@szentkereszt.hu

Főszerkesztő-helyettes:
 Papp Nóra

A szerkesztőség tagjai:
 Bajcsy Lajos, Fajkus Mária,
 Kovács Mária, Németh Andrea,
 Mácsik Mária, Patonai Adrienne,
 Rácz Kristóf László, Spangel Péter

Tervezőszerkesztő, képszerkesztő:
 Kuruczleky Ilona

Címlapfotó: Somogyi György

A lapot kiadja:
Veritas Invest Rt.
 1142 Budapest,
 Erzsébet királyné útja 86.
 Tel: 383-0983, fax: 383-0984
 e-mail: szentkereszt@veritas.hu

A megjelent hirdetések tartalmáért a kiadó nem vállal felelősséget.

Előfizetésben terjeszti
 a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág.
 Előfizethető közvetlenül a postai kézbesítőknél, az ország bármely postáján, Budapesten a Hírlap Ügyfélszolgálati Irodákban és a Központi Hírlap Centrumnál (Bp., VIII. ker. Orczy tér 1. tel.: 06 1/477-6300; postacím: Bp., 1900) További információ: 06 80/444-444; hirlapelofizetes@posta.hu

Külföldi előfizetés:
 Hírlapelőfizetési Irodában (HELIR) Budapest, VIII. Orczy tér 1. levélcím: HELIR 1900 Budapest Fax: 303-34-40

Terjeszti:
 HIRKER Rt. (Budapesten) Lapker Rt. (vidéken) ISSN 1589-617X

Nyomda: Komáromi Nyomda és Kiadó Kft. 2901 Komárom, Igmándi út. 1. Tel.: 06-34/344-185, fax: 06-34/342-361

A szeretetben élők mélyre látnak
 A reményességben élők messze látnak
 A hitben élők mindent másképpen látnak
 „Hitben járunk, nem látásban” (2Kor5,7)

Kedves Olvasó!

A Szent Kereszt Magazin elérkezett a harmadik évéhez. Amikor indult a lap, arra kértem a kedves olvasókat, hogy szerkesszék velem együtt az újságot. Ez a kívánságom szó szerint teljesült és azóta is teljesül, amelyet az olvasói levelek tükröznek a legjobban.

Nagyon sok ötlet, javaslat és kérés érkezett a szerkesztőségbe. Ezeknek az óhajoknak igyekeztünk is eleget tenni. Sikertől több állandó rovatot elindítanunk. Idő közben a lap címe megváltozott hit-magyar-szentkereszt-értékre, és ehhez igazodva bővítettük a lap tematikáját. A keresztény értékrend bemutatása maradt a lap fő jellegzetessége.

Olvasótáborunk növekedése igazolja legjobban, hogy a magazinra szükség van, keresik, kérik, habár a terjesztéssel még mindig gondjaink vannak. Hála Istennek, azért mindig akadnak olyanok, akik a maguk szerény, de annál hatékonyabb eszközeivel, segítik a lap terjesztését. Itt szeretnék köszönetet mondani mindazoknak, akik bármilyen formában hozzájárulnak a lap népszerűsítéséhez. Kérem, hogy hirdetésekkel segítség a lap fennmaradását. Kívánom, hogy ebben az évben is örömeiket leljék a magazin olvasásában.

Szívélyes üdvözléssel: *Károly Stone*
 alapalapító

Tartalom

Mária, öt arany betű.....	4. old.		
Balczó András.....	5-7. old.		5-7. old.
Találkozás Budai Ilonával.....	8-9. old.		
A Pálosok 750 esztendeje 1. rész.....	10-11. old.		
Dejtár a hagyományörző falu.....	12. old.		
Az Isten vándor.....	13. old.		
Kamillianus család alakult Fehérgyarmaton.....	13. old.		
Évszázadok			
tanúja a Tihanyi Bencés Apátság.....	14-15. old.		
Feszty Masa festőművész.....	16. old.		
Ápádházi Szent Szűz Margit.....	17. old.		
Magyar kegyhelyek 1. rész.....	17. old.		
Kormorán.....	18-20-21-22. old.		
Hit és tudomány.....	23-25. old.		23-25. old.
A magyar zene szolgálatában.....	26-27. old.		
Egyházzakadás (1.rész).....	28. old.		
A Máriapócsi kegykép harmadik könnyezésének évfordulója.....	28. old.		
A Szent Szűz pszichológiája.....	29. old.		
Szent József Kápolna és Közösségi Ház.....	29. old.		
Fény-Szín-Lelkesedés			
Szelényi Károly fotóművész.....	30-31. old.		
Az örökké épülő templom.....	32-33. old.		
A batár jurta tábor.....	33. old.		
A Világ Igaza.....	34-35. old.		
Új Eldorádó.....	35. old.		
Református iskolák találkozója.....	36. old.		30-31. old.
A Református Egyház Zsinati ülése.....	36. old.		
A megújult SDG Konferencia telepe.....	37. old.		
Egy arab lány önvallomása.....	39. old.		36. old.

Megjelent a Házépítés és az Ingatlan Magazin legújabb száma! Keresse az újságárusoknál!
 Előfizethető: Magyar Posta Rt. Üzleti és Logisztikai Központ (rövidítve: ÜLK), Budapest VII., Vörösmarty u. 16-18. 1946 Budapest

Ó, Mária drága név, Téged óhajt tisztá szív, Mária!

Ha megzendül fülemben, vidámság kél szívemben, Mária!

A buzgó szív, mely hozzád hív,

Téged kíván dicsérni, szerelmedben elégni, Mária!

A magyar Énektár így köszönti Máriát, 1855-ben. Nézzük, hogy honnan ered ez a kedvelt név? Eredeti héber alakja Mirjám. Hogyan lett a Mirjamból Mária? A görög, majd a latin Biblia fordítás során. Ismert volt már J. Kr. korában is. Viselői közül meg kell említenünk: betániai Máriát, Kleofás feleségét, Szent Márk anyját, magdalai Máriát, és J. Kr. édesanyját. A név a kereszténység nyomán hamar átkerült Európába. Szent Pál rómaiakhoz írt levele szeretettel köszönt egy Máriát. A történelem során számos uralkodón és fejedelmi személyiség neve volt már a XII. sz.-tól a XVIII. sz.-ig. A legismertebb ezek közül Mária Terézia, Magyar- és Csehország királynője, később német-római császárné.

A Mária női név, vagyis legtöbbször nők kapják. Azonban előfordult, hogy a női névadás a katonaság alól való kiválás eszközként vált. Mária nap sok van egy esztendőben, névnapként szeptember 12-e lett. Ez eredetileg 1683. szeptember 12-ének az ünnepe. Ekkor szabadult fel Bécs a két hónapos török ostrom alól. A felmentő sereg, „Mária! Mária!” – kiáltással rohamozta meg a török sereget, és győzött! Beceneve sok

Mária, öt arany betű

van a Mária névnek, összesen 115. Meg kell említeni még a Mária név állandósult jelzőinek önállóságából származó neveket is. Ilyenek az Annuciáta, Aszunta Dolóresz, Doloróza, Havaska, Immakuláta, Mercedesz stb. A Mária névalakot sok község, település viseli: Máriapócs, Máriabesnyő, Máriagyűd, Márianosztra stb. búcsújáró helyek. A növények neveiben is benne van a Mária név pl.: máriabalsam, máriabogáncs, máriatövis, máriafű, máriakönnye, máriarózsája. A rovarok közül ismert a máriabogara-katicabogár. Az ásványok közül ismert a máriaüveg. A Mária névhez csatlakozik a Mária hava kifejezés is, amely a május régebbi neve. Ide tartozik a „máriás” pénzem is, ez az érme a rajta lévő Mária képről kapta a nevét. Fajtái voltak a máriás garas, máriás forint, máriás tallér.

A Mária név a magyar falvakban régóta elterjedt, közkedvelt név. A katolikus vallás sok Mária ünnepet ismer, és a szülők, akik leánygyermeküket Máriának nevezték el, rendszerint már születésekor eldöntötték, hogy ezek közül, melyik napon ünnepli névnapját. A különböző Mária ünnepekhez régtől fogva különböző időjósítások, babonák, ill. a mezőgazdasági munka kezdete vagy vége fűződik. Például Gyümölcsoltó Boldogasszony, Sarlós Boldogasszony...

Szűz Máriának, J. Kr. édesanyjának életéről keveset tudunk. Ő arra választotta ki, hogy „szent edény” legyen. Kiválasztottságát már születése elárulta, hite és engedelmissége pedig megkoronázta. „Legyen” szavával ezt fejezte ki: „Isten rendelkezésére bocsátom magam.” Szent Lukács evangéliumát tanulmányozva szép képet kapunk Szűz Máriáról. Vegyük kezünkbe, és olvassuk! Gábor angyal „kegyelemmel elhalmozottnak” nevezi Máriát, ez azt jelenti, hogy mentes minden büntől, még az át-eredő büntől is. Amint a frigsátort beárnyékozta a felette lebegő felhőoszlop, amely Isten jelenlétét jelezte, úgy árnyékozta be Máriát Isten hatalma és lett Isten anyja, mert Istennél semmi sem lehetetlen. Szűz Mária éneke – Magnificat – tele van ószövetségi emlékekkel, azt mutatja, hogy mennyire átjárta lelkét a Szentírás. Ujjong a lelke, mert nagyot tett vele az Isten. Mária segít Erzsébetnek, tiszteli a törvényt – elzarándokol az

összeírásra – a szülés után bemutatja a tisztulási áldozatot. Itt megkapja Simeon által az első jóvendölést, hogy nagy szenvedésben lesz része, szívét tör járja át. A Názáretbe való visszatérés, a munka és az imádság csendes korszaka volt. Harminc évesen ebből a békés légkörből kilépett Jézus, hogy elkezdje megváltói művét. Mária imáival követte: a keresztúton, a Golgotán – ott állt a kereszt tövében. Így lett a feltámadás és az örök élet részese.

A középkori költészet szép legendája beszél egy Hyacinthus barátról, aki igen együgyű, de jámbor volt. Semmit sem tudott megtanulni, mindig csak a Mária nevet mondogatta, ez volt minden imádsága. Szíve egyszerűségében megérezte, hogy ebben a névben benne van minden szentség. Történt, hogy a jámbor szerzetes nagyon megbetegedett, és néhány nap múlva csendesesen elaludt örökre. Utolsó óráiban is a Mária név volt egyetlen imádsága. Illő módon eltemették a kolostor kertjében. Másnap reggel társai azt látták, hogy a jámbor Hyacinthus sírjából egyetlen éjszaka alatt csodálatos fehér liliom fakadt. Érezték, hogy csoda történt. Amikor jobban megnézték a liliomot, azt látták, hogy minden levélen és minden szirmon ott tündököl Mária neve. Térdre hulltak a sírnál és szent himnuszokat zengtek Máriának, aki így megdicsőítette egyszerű szívű és jámbor gyermekét. Az apát atya pedig úgy rendelkezett, hogy Hyacinthus holttestét emeljék ki a sírból és a templomban, Mária Oltára alatt adjanak neki örök pihenőt. Amikor a jámbor barát tetemét kiemelték, álmélkodva látták, hogy a csodás liliom Hyacinthus együgyű és imádságos szájában gyökeredzett. Íme a Mária név csodálatos varázsa.

Befejezésül egy szép Mária énekből idézek: „Bús szívemnek nagy öröme, Máriának drága neve. / Áldjad lelkem Máriát, Üdvözítőnk Szent Anyját. / Volna nyelvem színaranyból, dicséretet jöne abból... / Édesanyám, ó el ne hagyj, végórámig vélem maradj...”

PÁLFY MÁRIA

Balczó András

Beszélgetés az olimpiai és világbajnok öttusázóval

Balczó András Kondoroson született 1938-ban, a Testnevelési Főiskolán végzett 1968-ban vívőedzői, 74-ben öttusaedzői szakon. 1983-tól szellemi szabadfoglalkozású. 1996-ban Magyar Örökség díjat kapott. 2004-ben a Nemzet Sportolója lett. 1973-ban könyv, majd 1976-ban: Küldetés címmel, film készült róla. Saját életpályáján keresztül próbálja megmutatni azt az istenközpontú, családszerető életformát, amelyre olyan nagy szüksége lenne a XXI. század túlonúl önző, gyakran elembertelenedő emberiségének. Ez az ő küldetése, amelyre figyelni kell, hiszen egyénisége, neve ma is vonzó mind a fiatalok, mind az idősebbek szemében.

Hogyan emlékezik vissza gyermekkorára és a tinédzser éveire?

Kondoroson születtem, majd 11 éves koromtól Nyíregyházán éltem. Édesapám evangélikus lelkész volt. Négyen vagyunk testvérek. Nyíregyháza meghatározó helyszín volt számomra, iskolával, barátokkal, udvarral, a város szélén lévő vályogvető gödörbe meggyűlt vízzel, ahol úszni tanultam. Édesapám szigora és édesanyám szelídsege döntően hatott rám. Úgy gondolom, valahogy a kettejük keveréke vagyok. Nem voltam túlbecsült gyermek otthon. Mit akar Bandi, ő rossz tanuló, mondta édesanyám.

Már gyermekkorában is érdeklődött a sport iránt?

1952–53 telén Debrecenben jártam gimnáziumba, ott úszni kezdtem. Hetente egy alkalommal volt lehetőség úszóedzésre. Az 1953–54-es tanévre visszakerültem Nyíregyházára, ahol atletizálni kezdtem, amiben örömet leltem. Ezután háromtusáztam.

Édesapja halála nagy fordulatot hozott életében. Hogy élte meg? Mi történt akkor?

1962. július 1-én a Duna parton sétáltam, a Margitszigettel átellenben, az óbudai oldalon. Vártam valakit, de nem az jött, akit vártam. Egy ismerősöm jött motorcsónakkal az Újpesti öbölből. Felszólt a

partra: Bandi, telefonált az Újpesti öbölbe, meghalt az édesapád. Amikor meghalhattam, bennem megváltozott valami. Az addigi Isten-tagadásom megszakadt. Hirtelen megtudtam, hogy van Isten. Tudomásomra jutott valami módon, hogy az Isten létezik. Nem agitációval, nem rábeszéléssel. Amikor meghallottam, hogy édesapám meghalt, 2-3 másodperc múlva tudtam, hogy van Isten.

Tizenkét gyermeke van, hogy hívják őket és hány évesek?

A gyermekek az alábbi sorrendben születtek: Márton, Laura, Anna, Barnabás, Bertalan, Nóra, Bálint, Sarolta, Gáspár, Noémi, Virág és Botond. 6 éves a legkisebb és 28 éves a legidősebb.

Van-e közöttük, aki sportol vagy sportolt?

Aki sportol, az egy van, Saroly. Szinkronúszásra jár. Öttusázní kezdett Barnus, de nagyon későn kezdte. Manapság 20 éves korban elkezdni öttusázní már lehetetlenség. Laura távölt ugrott. Berci sportlövő lett, pisztollyal. Junior országos bajnok is volt, de az egyetemi tanulmányok miatt abbahagyta. A Gazi gyerek egy darabig öttusázott, járt úszni is, és egyszer azt mondta: Nem akarok úszni járni. Kérdeztem tőle: és mondd Gazsikám, öttusázní sem akarsz? Nem. Nagyon megnyugodtam. Az én gyerekeimtől mindenki azt várja, hogy nagyon jó versenyzők, világbajnokok legyenek. Ez túlkövetelés velük szemben.

Jó néhány évvel ezelőtt elajándékozták a televíziójukat egy iskolának, azzal a kikötéssel, hogy az olimpia két hetére visszakapják. Jelenleg sincs TV-jük?

Jelenleg sincs tévénk. A labdarúgó EB-re kaptunk kölcsön két készüléket, majd augusztus 13-tól az olimpiát is néztük. Tizenkét évvel ezelőtt néztük a tévét, amikor kigyulladt a készülék. Elvittük a szervizbe, három hétig volt ott. A három hét alatt megváltozott a család, elsősorban az esti programja. Döbbenetes, de beszélgettünk egymással, olvastunk. A gyerekek színdarabot rendeztek. Valami élet kezdődött. Nagyon örülök, hogy nincsen televízióink.

Májusban nyilvánosságra hozták a Nemzet Sportolójának névsorát. Köztük van Ön is. Hogyan fogadta a döntést?

Amikor felvetődött a Nemzet Sportolójának cím, én egyet tudtam. Nekem egy szalmaszál sem szabad megmozdítanom annak érdekében, hogy bekerüljek a tizenkettőbe. Azt gondoltam, ha egy magasugró átugorja a 210 cm-t, akkor neki nem kell folyamodnia a versenybíróshoz, hogy legyenek szívesek őt előbbre helyezni, ahhoz képest, aki csak 200 cm-t ugrott. Tudtam, hogy az én lelki békémet egy grémium nem tarthatja a kezében. Nem függhet a boldogságom attól, hogy ők hogyan döntenek. Tudtam azt is, hogy nem fogok elmenni a Parlamentbe az átadási szertartásra. Szerény kézfogásommal – ami nem ér semmivel sem többet, mint bármelyik magyaré a tizmillióból –, nem szabad hite-

lesítenem azt a kormányt, amelyik már negyedik kormány gyanánt az abortusz törvényt ott tartja, ahol tartja.

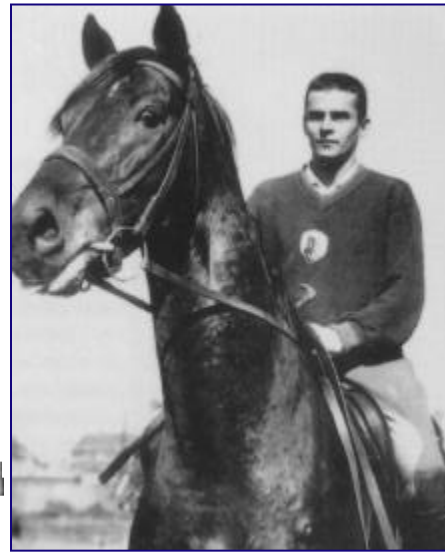
Milyen kapcsolatban áll a zenével? Játsszik-e valamilyen hangszeren? Ki a kedvenc zeneszerzője?

Zeneérzékes ember vagyok. A múltkoriban számomra is megdöbbentő eset történt. Álltam egy parkolóban a ko-

Az első tusa: A lovaglás

Az ötödik tusa: A futás

azonban Rossini-t szeretem a legjobban. Nem tudom miért. Rossininak a játékosága, az elevensége fogott meg.

Zongorázni Nyíregyházán tanultam. Rájöttem, hogy a kottát nem ismerem, csak a hangoknak egymáshoz való viszonyából próbáltam valamit kiűgyeskedni.

Melyik értékeket tartja a legfontosabbnak?

A hűséget. Hűségeseznek azt tartom, aki a meggyőzésének megfelelően él. Ha valaki a meggyőzésének megfelelően él, akkor kiderül, a meggyőződése téves vagy nem téves. Ha kiderül, hogy téves, a hűség azt kívánja, hogy kimondja az ember: tévedtem. Nagyon nehéz dolog, de e nélkül nincs továbblé-

Feleségével, Császár Mónika és öt gyerek a tizenkettőből

Az interjú és a fotók készítőjével, Szilágyi Ferencsel

2004. március 14-én „Hit, Haza, Család” előadáson

Alberti Árpáddal, a rákospalotai Magyarok Nagyasszonya Templom plébánosával

pés. Tehát a „Keressétek először az Isten országát és igazságát”, a meggyőződések változásán keresztül történhet meg. Az embernek nincsen lehetősége kiemelni a nemzetet bajából, egy lehetősége van: a hűségre figyelni. Azzal az ember muniációt ad az Isten kezébe arra, hogy az ő életét megoldja. A hűség össznépi haszonná válik, de csak akkor, ha ezt az egészet – a hűséget – az Istennek való megfeleléssel azonosítja.

Gondolkodott-e azon, melyik korban élne a legszívesebben?

Nem szerettem volna korábban élni és később sem. Minden kornak és pillanatnak megvan a maga lehetősége arra, hogy az embert megtalálja. Azt a frontot, ahol harcolni lehet és kell. Persze olyan harcot vívni, amelyhez Isten megadja, Szentlelke által, azt a többletét, amiről nem is képzelte el, hogy létezik. Az Isten ahhoz az úthoz, amit kitalált számunkra, ad olyan energiákat, amiről nem tudtunk akkor, amikor szívünk szerint döntöttünk egy út kérdésében.

A másik nagyon fontos kérdés, hogy

az életből a szenvedést nem lehet kispórolni. Szenvetés nélkül nincsen öröm. Mint ahogy fény nélkül sincsen árnyék. Előfáradás nélkül pihenés. Tehát a szenvedés elkerülhetetlen dolog. Ha az ember azt az utat választja, melyet az Isten jelölt ki neki, szenvedéssel jár ugyan, de ad hozzá erőt és akarást. Ha nem vállalja az ember az Isten által jelölt utat, jönnek szenvedések, de nincsen hozzá Tőle való energia. És ez a pusztulás. A sportra is ez vonatkozik: a sport, szenvedésbe ágyazott gyönyörűség. Nem lehet, hogy a kereszténység is tulajdonképpen szenvedésbe ágyazott gyönyörűség? Meg az egész életünk. Menekülni a nehézségek elől: félreértés. A szenvedésben élünk át olyasmiket, amelyek átélése után felismerések, igazságok, nyugalom, békék szakadnak ránk. Amit aztán tovább tudunk adni azoknak, akik próbáltak elszökni a szenvedés elől. Jézus egész élete azt mutatta, nem akarta elkerülni a szenvedést. Nem vágyódott a szenvedésre, de a hűség nem engedte, hogy szökjön a szenvedés elől.

Budakeszi lakásában beszélgetünk. Ide-

felé jövet észrevettem, hogy a ház falába be van építve egy kökereszt.

Amikor épült a ház, Budajenőn várakoztam valakire, kellett várni egy órát is. A gyerekekkel sétáltunk Budajenő határában. Ott találtam egy bulldózerrel eltolt temetőt. A földbe merülve egy kereszt volt, amire rá volt írva: IHS. Vagyis Jesus Hominum Salvator, Jézus az emberek megváltója. Úgy vettem ki onnan, mint valami kincset. Éppen akkor találtam ezt a keresztet, amikor másnap jöttek a kömüvesek és rakták föl a falat. Emlékszem, nagy élmény volt a vacak pallókon feltornászni azt a nagyon nehéz követ. Úgy gondoltam, hogy a ház keleti oldaláról védve lesz. A szimbólumnak hatalma, ereje van. A szimbólum nem a fizikai létnek, nem az értelemnek szól, hanem lényünk mélyének. A szellemvilágnak a befolyása, ezért örülök annak, hogy a kereszt beépült a házunk falába.

SZILÁGYI FERENC

A második tusa: A vívás

Találkozás Budai Ilonával

Magyar Örökség-díjas népdalénekes

Sajnos édesapám már nem él. Szüleinktől nagyon sok szeretetet kaptunk testvéremmel. Drága emlékü édesapám is nagyon szeretett énekelni. Édesanyánk dallal altatott és dallal ébresztett.

Azt hiszen nem véletlen, hogy nagyon szereti a gyermekeket.

Ez természetes s nemcsak azért mert én is édesanya vagyok, hanem azért is, mert óvónőképzőt végeztem. Jelenleg is, főleg gyermekekkel foglalkozom, népdalt tanítok a III. kerületi Óbudai Népzene Iskolában, immár tizennyolc éve.

Stílusa, megjelenése, egyénisége úgy látom, hogy nem változott, nem hódolt be semmilyen különleges népzenei irányzatnak!

Mint mondtam, én általában kíséret nélkül énekelek. Nagyon sok szép énekkel bővült az évek során a „kincses táram”. Vallom, kincsek ezek a szép dalok. Boldogan fedezem fel, hogy még mindig előkerül egy-egy gyöngyszem, amit még nem hallottam. A népdalok gyűjtése közben az emberek sokat mesélnek. Ennek eredményeként született meg egy mesekazetta a gyermekeknek, egy pedig a felnőtteknek.

Kezben tartok egy nagyon szép mesekönyvet, melynek „Székely mesebeszéd” a címe. Kérem, mondja el, hogy hogyan született meg ez az igazán tetszetős, szemet gyö-

nyörködtető könyv, amely egy CD-t is tartalmaz?

Tolnai László, az Allprint Kiadó igazgatója jelentette meg. A gyönyörűen illusztrált könyv érdekessége, hogy az elhangzott mesék, székely tájszólással, előadásomban hangzanak el. Egyszerre lehet olvasni és hallgatni a meséket. A 2003 októberében megjelenő könyv első kiadása már karácsony előtt elfogyott. Az újabb kiadást is sokan keresik. Élő bemutatója 2004 márciusában volt a Magyarok Házában.

Énekesként, készül-e valamilyen újdonsággal?

Régi vágyam volt, hogy az édesanyákról készítsék összeállítását. 2004-ben „Anyák Napjára” megjelent az „Anyám, édesanyám” című CD. Ezen a CD-en a legszebb anyák napi énekek, dalok szerepelnek. A lemezen megszólalnak az általam leginkább kedvelt versek is. Rajta szerepelnek tanítványaim, valamint elhangzik Bálint fiam kedvenc meséje is. A lemez záró része pedig az égi édesanyánkról, Szűz Máriáról szól.

Nagyon ízléses, szép kiadvány a lemezhez tartozó füzetecske, amely tartalmazza Jókai Anna ajánlását, és nagyon kedves gyermekrajzok teszik még szebbé a kiadványt.

A könyv fedőlapja.

Jókai Annát, a kitűnő író, nagyon régóta szeretem és tisztetem. Vettem a bátorságot és megkértem, hogy az anyag meghallgatása után írja meg az „ajánlót” – azzal végtelenül megtisztelne.

Jókai Annáról jut eszembe Nagy Lászlóhoz, Szécsi Margithoz, Ratkó Józsefhez, azaz a magyar irodalomhoz fűződő kapcsolata. Mesélne erről?

Az előadói pályám során nagyon sok nagyszerű magyar emberrel találkoztam. A felsorolt személyekhez mély emberi barátságfűzött. Nagy László az Egyetem Színpadi es-

A Székely mesebeszéd című könyv bemutatóján 2003. októberében a Pilvax Kávéházban. Ilona mellett a könyv szerkesztője Valent Andrea, Tolnai László az Allprint Kiadó igazgatója, és Szilágyi Eszter Mária, aki a könyv grafikáit készítette.

A legújabb siker.

„Anyám édesanyám” lemezbemutató 2004. Anyák Napján a Magyarok Házában.

szép verset írt hozzám „Szólitlak hattyú, énekes Budai Ilonának” címmel... Ma is elszorul a szívem, ha rájuk gondolok. Hálás lehetek az Istennek, hogy irodalmunk nagyjaival sok-sok időt töltöttem, és hogy barátságukba fogadtak.

A harminc valahány év előadói körútjai során megszámálhatatlan faluban, városban énekel.

Szívesen és örömmel teszem ezt. Örülök az ismeretlen helyeknek, de szívesen megyek oda is, ahol már jártam és újra szeretnék meghallgatni. Ha meghallgatnak, talán odafigyelnek arra, amit Kodály Zoltán mondott:

„Ami megtartott bennünket Európában idáig, majd csak megtart ezután is. Mi lehet ez? Nem az, amiben alkalmazkodtunk, hasonlókká lettünk környezetünkhöz, hanem amiben különböztünk tőle. Hisz, ha mindenben hasonlókká lettünk volna, eltűnt volna Magyarország. Így is sokat letett mivoltából ezer év alatt, de megtartotta külön lelkiségét. Annak két legfontosabb megnyilvánulását: a nyelvét és a zenéjét.”

Bücsúzól, mit is kívánhatnék Önnek? Jó egészséget, hogy sokáig „fújja az énekét” mindannyiunk örömére.

GRÉCZI LÁSZLÓ

2002. áprilisában abban a szerencsében volt részünk feleségemmel, hogy énekesi pályának 30 éves jubileumán vehettünk részt a Magyarok Házában. Számunkra is meglepő volt mennyien köszöntötték, mennyire szeretik. Hogy élte ezt meg?

Nagyon boldog voltam, hogy olyan sokan megtiszteltek jelenlétükkel. Jó érzés, ha az embert szeretik, tisztelik. Pályatársak, népdalkörök, zenei táborok vezetői voltak jelen, határainkon innen és túlról.

Kedves Budai Ilona mióta „fújja az énekét?”

Ha Ön a rádióműsor címére gondol, immár hat éve szombatoként, kilenc óra előtt pár perccel hangzik fel hétről-hétre, a Kossuth Rádióban, ezzel a címmel népzenei műsorom, amikor egy-egy tájról vagy találkozásról mesélek, és énekek egy ott tanult népdalt. És hogy mióta énekelek?

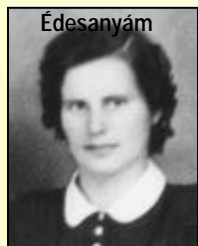
Az 1968-as „Ki Mit Tud”, majd a „Nyílik a rózsza” vetélkedőn ismert meg az ország. Ezek után 1970-ben a „Röpülj páva” versenyen az első díj mellé megkaptam Kodály Zoltánné különdíját is. Azóta „fúvok az énekem” a mai napig.

Mesélne falujáról, családjáról?

A Győr melletti Felpécen születtem, de az igazi gyermekkori élmények Gyömöréhez kötődnek, ahová a mai napig hazajárok édesanyámhoz.

Édesapám

Édesanyám

„Fúvok az énekem”

MÓTÓ
Hárfa-emberkeként élve az életem,
az Istenszeretet dallamát pengetem.
Nézd el, Uram azt, ha néha melléfogok,
ha olykor hamisan, rosszul intonálok!
Ne törd össze ezért vénült hangszeredet,
hiszen látod, mindig minden énekemet
új hittel, reménnyel mindig újrakezek!
És hiszem, mikor majd végképp Eléd állok,
tisztán hangzanak ott már a szent akkordok!

Simonyi Gyula

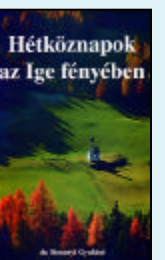
„Hárfaemberkeként élve...”

Egy verselő tanítónő vallomásából

A gyönyörűséges tanítónői pályán csupán 11 évig járhattam. Aztán betegség szorongatott, férjhez mentem, gyermekeim születtek. Kezdetben az ő tanítójuk, nevelőjük lettem. Idővel gyakorolhattam hivatásomat unokáim életét formálgatva is. Párommal közös sorsunkra áldásként van egy súlyos beteg unokánk is. Hü férjemmel, aki küzdőtársam is, együtt járjuk a rögös életutat, mindig éreztük az isteni szeretet sugárzását. Férjem dr. Simonyi Gyula ügyvéd olyan ember, aki nemcsak lakásunk falán őrzi a nemesi címet, hanem a legnagyobb nemesesség, a szolgáló szeretet a szívében is munkál ez hajta, élteti ezt a nagyszerű embert. Óra most is úgy tekintek, mint közös életünk hajnalán. Társam nemcsak a kisemberek jogász-szolgája, hanem a családi kötelékek olyan védője ő, akire sok megmentett házasság tekint halálával, mint életmentő kötelék-védőre. Az én Gyuszikám akkor volt boldog, ha már a békéltető tárgyalás előtt összebékítette a feleket és visszavonták a válókeresetet.

Életem hatvanas éveinek elején valami olyan történt velem, amit fontosságban csak a holtomiglan-holtáiglan kimondásához hasonlíthatok: jött és azóta is velem tart Isten küldötte – Múzsám. Először 1963-ban a „nyugdíjas nő imájának” fülembé sűgásával adta kezembe a versírás hangszereit, amelyen immár több, mint 40 éve „az Istenszeretet dallamát pengetem.” Ezt az imát azóta sok-sok társa követte. Jelenleg kétkötetes versíró szolgálóleánya vagyok az Úrnak. Életem jobbik felével a férjemmel az is közös, hogy ő is sokat ír, mostanában már csak szerződéseket, de régebben ezer oldalszámra periratokba írta bele az Igazságba vetett hitét. Csodálatos szociális érzékenysége rám is átragadt. Ha mást nem említek csupán a sörédi foggyatékos gyermek nyaralattatásba fektetett munkáját, csak egy példát említettem a sok közül.

DR. KOVÁCS JÁNOS

Fotó: Szűromar Attila

A Pálosok 750 esztendeje

1.rész

Oszéb, az első pálos atya, a Magyar Pálos Rend alapítójának története az 1200-as évek derekán kezdődik, ám a pálosok történetének gyökerei sokkal mélyebbre nyúlnak vissza. A Rend az egyiptomi pusztaságban ezer évvel korábban élt Thébai Remete Szent Pált (228–341), az első ismert remetét választja védőszentjének. Ünnepe: január 15.

Gellérthegy Szikla Kápolna

A XIII. század kezdetén Pécs környékén már voltak remetéik. Jakab-hegyen alapított monostorukat nevezik az első pálos rendháznak, ám ez valójában csak azoknak előzménye.

Az 1200-as évek elején Esztergomban, vagy annak környékén született a nemesi származású Oszéb (cc. 1200–1270). Szembetűnő vonása volt a magány szerete. Később, kanonoki házában gyakran fordultak meg a pilisi remetéik, akikkel hosszú beszélgetések során végül arra az elhatározásra jutott, hogy ha eljön az ideje, ő is elvonul a hegyek rejtekébe. Ám egyházi teendői, majd a tatárok betörése, tervének valóra váltását még megakadályozta. Az ostrom alatt a város csaknem elpusztult. A helyreállítás alatt Oszéb maga is három évig mindent feláldozva dolgozott, szétosztotta javait a felújításhoz, és csak ezek után mondott le kanonoki címéről, hogy 1246-ban hat társával elvonulhasson a Szántó (Pilisszántó) közelében lévő sziklás rengetegbe. „Szántóhoz közel a pilisi remeteségbe a hármass barlangba.” 1250-ben egy „soha el nem apadó forrás közelében” rakták le a Szent Kereszt templom alapját.

Oszéb atya is vallotta: „In Cruce salus”: „Keresztben az üdvösség”.

1262-ben, a templom elkészülte után zarándokolt Oszéb a pápához, rendje szentesítése érdekében, amit Aquinói Szent Tamás is támogatott. Szent Ágoston szabályait alkalmazták, így lehetett a pálosok az egyetlen középkori, magyar alapítású, monasztikus szerzetesrend. Cimerükben ott a holló, amely megjelent már Illés prófétánál is, kenyeret vitt neki, akárcsak Remete Szent Pálnak.

Az első pálos kolostorok a következők voltak még: Kókúton, a Bakonyban, Badacsonyban, Eleken, Szakácsiban.

Boldog Oszéb atya az általa alapított monostorban halt meg. Ünnepe: január 20.

Három jelentős monostor épül majd a következő évtizedekben: a Szent Lőrinc pártfogása alá helyezett Buda fölött, a Szent Pál-hegyen (ma: Hárs-hegy) – ez lesz a főmonostor –, és a két, Szűz Máriának dedikált: Márianosztrán és a Pozsony melletti Máriavölgyben. Ezekről azt tartotta a közhit, hogy valamennyi lakójuk szent. Amikor Kapisztrán Szent János felkeresi Nosztrán a pálosokat, ott lelkesülten így szól:

„Ezek egytől egyig szent emberek, és ha valaki élő szenteket akar látni, menjen Nosztrára, menjen Mária völgyébe, men-

„Te is Magyarország, édes hazám, a pálosokkal fogsz növekedni, és ugyanazzal fogsz hanyatlani.”

(középkori jóvendülés)

Botfai Levente márianosztrai házfőnök

Lengyelországi pálos kispapok.

Ünnepi szentmise.

jen Szentlőrincre, Szentkeresztre, mert itt a régi atyák, szinte az összes, romlatlan testtel várják a feltámadást.”

Nagy Lajos király, mielőtt elindult a velencei hadjáratba, ígéretet tett a Rendnek Remete Szent Pál ereklyéjének hazahozataláról. 1381 novemberében Magyarországra hozatta a testet, melyet Szentlőrincen temettek el. A király Remete Szent

Márianosztrai kegytemplom

A magyarországi pápai nunciusának látogatása a pálosszentkúti kisasszony búcsún

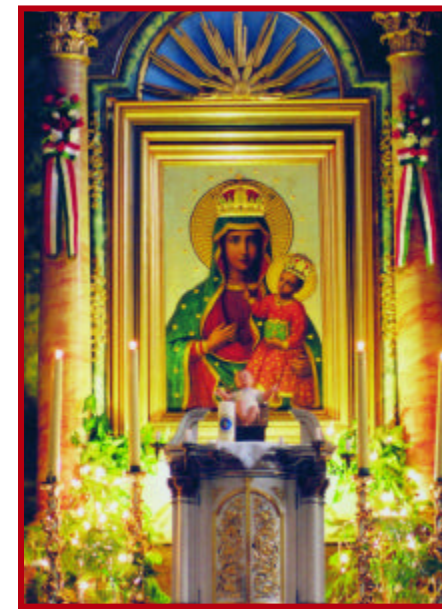

Pálosszentkúti Kisboldogasszony napi búcsú ünnepi körmenete

Pál oltalmába ajánlotta hazánkat, társ-védőszentként.

A Remete Szent Pál monostor Budán volt, a Vizivárosban, a mai Batthyány és a Szilágyi tér között. Nagy Lajos király alapította 1382-ben „azzal a szándékkal, hogy a veszedelmes időkben ott őrizzék Remete Szent Pál holttestét”. Ez a monostor csaknem feledésbe merült...

Nagy Lajos – aki lengyel király is volt – telepítette a pálosokat Czestochowába. Tizenhat magyar szerzetes érkezett a lengyel városkába, ahol egy kis templomot kaptak. Ott helyezték el a felbecsülhetetlen értékű kincset: a tradíció szerint Szent Lukács evangélista festette Szűzanya képet,

Márianosztrai kegykép

A Szent evangélium felolvasása

amelynek másolata idővel csaknem minden magyar pálos monostorba eljutott.

Báthory László (cc. 1420–1484) gyermek- és ifjúkoráról keveset tudunk. Egyes források szerint részt vett a török elleni harcokban, majd a Hunyadiak elleni árnykodások idején, kiábrándulván a világból, pálos szerzetes lett. Szentlőrincen élt, majd hosszú időn át remeteként élt egy később róla elnevezett barlangban. Ottani munkájának gyümölcse lett a Szentírás első, magyarázatokkal is ellátott fordítása. Miséje közben érte a halál. Ünnepe: február 27.

1454-ben a pálosok Rómában is megtelepedtek. Portugália remete monostorai 1464-ben csatlakoztak a Rendhez. 1495-ben tizennégy hajóval Dél-Amerikába mentek misszióba, mindegyik hajón egy magyar pálos testvérrel. Közülük sok vértanúhalált halt. A két ország közötti nagy távolság – Európa két végpontja – és

a háborúk miatt, az ottani tartomány később önállósult. A portugál testvérek újraegyesülését még a XVII. században is szorgalmazták, ami mindkét országnak javára vált volna, de a sors másképp akarta.

Hunyadi Mátyás több pálos monostort alapított, illetve adott át más rendektől. Ilyen például az 1480-ban alapított fehér-egyházi, amely valamikor templomos birtok volt, és a zsámbéki, volt premontrai monostor. Amikor Mátyás király meghalt, a pálos évkönyvekben a következő bejegyzés olvasható: „A legjobb fejedelmet siratja el a Pálosrend, amely elismeri, hogy egyrészt az egyik hollóstól: Isteni Pál atyántól eredetét nyerte, másrészt a másik hollóstól, Mátyástól nem szerény anyagi javakat kapott s ezért gyászolva őt emlékeztetében örökké megtartja.”

Korvin János, Mátyás király egyetlen fia a horvátországi Lepoglava kolostorában nyugszik fiával, Kristóffal együtt. Ők ketten voltak az utolsó Hunyadi-leszármazottak.

A török invázió idején a pálos szerzetesek szembeszálltak az ellenséggel Visegrádnál, hogy a Szent Koronát megőrizzék. A törökök szerte az országban felkoncolták a pálos szerzeteseket, a legnagyobb templomot, a „Magyar Eskuriál” néven is ismert budaszentlőrinci katedrális felgyújtották, és földig rombolták; elhurcolták minden kódexet, eltűnt a magyar Biblia is. Remete Szent Pál ereklyéjét menekítendő Trencsén várába vitték, ahol egy tűzvész során végképp megsemmisült. A pálos kincstárt Felső-Elefántra, majd Lepoglavára menekítették.

Mohács után lépett a történelem színpadára a horvát származású Utyesenics György (1482–1551), másként Martinuzzi György, avagy Frater Georgius. Novicius éveit Sajóladon töltötte, később ugyanott lett perjel. Amidőn nagyváradi püspök, majd Erdély kormányzója lett, rendjéhez akkor is hű maradt, pálos voltára mindig büszke volt. Ő vezette a Lipppa visszasserzéséért vívott csatát. Ez a méltatlanul keveset emlegetett ütközet volt Mohács óta első igazi diadalunk a török felett. Fráter György az ostrom alatt kapta meg biborosi kinevezését. Életéből már csak egy hónap maradt hátra, az erőszakos halált nem kerülhette el, orgyilkosok végeztek vele. 2004-ben, Székelyudvarhely szoborparkjában állították neki szobrot, tizenkettő magával, tiszteletbeli erdélyiként.

Halála után szinte minden megváltozott. Szomorú, másfél évszázados ür költözött a Magyar Királyság területére. A Pálos Rend első keresztrefeszítését fejlődése csúcspontján érte el. **JUHÁSZ JÓZSEF**

Hagyományok

Dejtár Nógrád megyében, Balassagyarmat és Rétság között található település. A falu ebben az évben, augusztusban ünnepli fennállásának 750. évfordulóját. A hangulatos palóc falu bensőséges ünnep helyszíne volt a közelmúltban. A neves egyházi zenész, Luspay Kálmán kántortanító, zeneszerző, karnagy emléke előtt tisztelgett a közösség apraja-nagyja. 40 év áldozatos munkáját köszönték meg azzal, hogy a templom falán az R. Törley Mária szobrászművész által készített portréval emléktáblát avattak.

Ugyanezen a napon a Nemzeti Társas Kör nemzeti zászlóval tüntette ki a falu római katolikus templomát. Elismerték Dejtár lakosságának a hagyományörzésért kifejtett tevékenységét. A zászlót Magyar Örökség-díjasok készítették el: Balczó András, Budai Ilona, Ferencz Éva, Jókai Anna, valamint Ft Alberti Árpád, Szilágyi Ferenc és Gréci László.

A zászlóátadási ünnepségen az ünnepi beszédet Erdős László ezredes, a Nemzeti Társas Kör elnöke tartotta. Beszédében kiemelte milyen fontos életünkben a múlt, a történelmi hagyományok őrzése. Sok sikert kívánt a 750 éves község minden lakójának, kifejezve azt az óhaját, hogy jó lenne megélnünk még újabb ezer évet.

Az ünnepi műsorban közreműködött Ferencz Éva énekművész és Csabai János színművész. A zászlóátadást Fekete György akadémikus méltatta.

Luspay Kálmán

karnagy, kántortanító, zeneszerző

Iparos család gyermeke (született: Eger, 1881. augusztus 30. – meghalt: Dejtár, 1960. május 28.), de a nagypapái ágon már voltak kántortanítók a családban. Iskoláit Egerben végezte. A gimnázium elvégzése után egy évig gyógyszerésztanonc volt. 1898. szeptemberétől az Egri Tanítóképző növendéke, negyedévesen az intézet kántora lett. 1902-ben kántortanítói oklevelet szerzett. 1903-ban megnősült. Felesége Barát Margit. Házasságukból öt gyermek született.

Nyíradonyban, Májban, Felsőnovaon, majd Hárskúton volt kántortanító. 1908-ban Egerben tanító. A ciszterci templom kántora és az általa szervezett énekkar vezetője lett. 1917-ben behívták katonának. 1918-tól Dejtáron kántor és fótanító. Ő írta 1921-ben az Imádkozunk a hazáért című éneket. 1943. után nyugdíjasként haláláig is Dejtáron kántorkodott.

Művei: „Musica sacra” 136. férfikarra írott műve és latin szövegű Katolikus egyházi énekek gyűjteménye Zeman Jenővel. Hárskút, 1911. – Landate pueri. Kétszólamú körök a tanuló ifjúságnak. – Orgonaművek: Kántorok és az orgonisták hangjegytára 1-3. füzet. Eger, 1917. – Modern orgonakíséletek, 1-4. füzet, Eger, 1921. – 1921-ben írta a kandenciákat. – Prelúdiusok zsebkönyv, Eger, 1925. – Ünnepi prelúdiumok és pastorálek, Eger, 1931. – Egerben a Katolikus kántornak 1913. január 1-től 1919 februárjáig és 1920. VIII. 15-től 1925. XII. hóig felelős szerkesztője, 1926. januárjától 1927 decemberéig főszerkesztője.

A mindig vidám és nagy tudású kántortanító csak szépre és jóra, a zene megismerésére és szeretetére tanította a falu népét. Kálmán bácsit szerette és tisztelte idős és fiatal egyaránt. Nevéhez fűződik a templomi énekkar, zenekar megalapítása, zenei tábor létrehozása. Ő alapozta meg a dejtári emberek máig is tartó zene- és énekszeretétét

GRÉCI LÁSZLÓ

1. Az ünnep tisztelőit a fiatalok is népviseletbe öltözték. 2. Ferencz Éva előadóművész kettős szerepben, közreműködő művész és Eva volt a zászlóánya is. 3. özv. Gallai Antalné született Luspay Ilona az ünnepségen. Háttérben a Nemzeti Társas Kör által adományozott gyönyörű nemzeti lobogó. 4. Erdős László ezredes a Nemzeti Társas Kör elnöke, mögötte Fekete György építész, akadémikus. 5. Csabai János színművész Vass Albert műveiből ad elő. 6. A templom falán felavatott emléktábla emlékeztet a nagyszerű zenészre, tanítóra Luspay Kálmánra. 7. Szűkebb családi körben 1928-ban Luspay Kálmán ezüstlakodalmán. A képen még láthatók a tanítói kar tagjai is. 8. Vejevel Gallai Antallal, aki Kálmán bácsitól vette át a stafétabotot, s folytatta azt a nagyszerű munkát, amit az apósa megalapozott. 9. Az ünnepi díszbe öltözött templom 2004. október 10-én.

Az Isten

vándora

Regöczy István atya neve nemcsak kis hazánkban ismerős, hanem Belgiumban, Flandriában is. Jól ismerjük életét, azt a kalandos utat, amit bejárta, hogy pap lehessen, és a megpróbáltatás éveit is, amelyet alázattal viselt.

A börtön se tudta megtörni lelkipásztori munkájának azt a célját, hogy elve-

zesse az embereket Jézushoz és édesanyjához, Szűz Máriához. Akadályok pedig böven akadnak az évek folyamán, de mindegyiket sikeresen legyőzte hittel és imádsággal.

Kitartásának gyümölcse 300 árva gyermek felnevelése, 10 általa nevelt pap, 7 templom építése, Belgiumban hatalmas sikereket ért el 5 könyve, és rengeteg jócselekedet, amelyekkel mind-mind a mennyei Atyát hivatott szolgálni.

Nemzetünk méltán adhat halát és mondhat köszönetet István atyának, aki-

Római Katolikus hírek

nek legjellemzőbb vonása éppen a hálaadás.

Az iránta való tisztelet és elismerés jeleként 2004. november 1-én Minden-szentek ünnepe alkalmából a váci püspök, Dr. Beer Miklós, a „Tolmácsi c. prépost” kiténtetést adományozta neki.

A kihirdetésére november 21-én került sor a Kútvolgyi kápolnában, ahol az összegyűlt hívekkel és barátokkal Krisztus Király ünnepén, a szentmise alatt köztölték a jó hírt. Igen, jó hírt, hiszen ilyen nagyszerű pap munkájának az elismerése mindig jó példát mutathat a fiatalságnak és az egész világnak.

Állítsuk magunknak is példaként életét, hogy válaszolni tudjunk napjaink kihívásaira. Ne csüggedjünk, Urunk és Szűzanyánk segítségével minden ember szívébe beköltözhet Isten Országá.

(A Kútvolgyi kápolna megközelíthető a Moszkva-térről induló 128-as busszal a végállomásig utazva.)

Fotó és szöveg: RÁ CZ KRISTÓ F LÁ SZLÓ

Ünnepi körülmények között, 2004. október 17-én a vasárnapi szentmise keretében Anton Gots O.S.Cam. nyíregyházi kamilliánus rendházfőnök, Ruszki Gábor plébános és Tirsci István nyugalmazott plébános, c. apát koncebrálásával a fehérgyarmati Szent Péter és Pál templomban felavatta a helyi Kamilliánus Család 17 tagját.

Anton Gots a homíliájában Jézus nevében, Krisztus szellemében kérte a laikus testvéreket a „betegek és szenvedők megsegítésére.” Önkéntesen, jóakaratián segítsenek, ha gyógyítani nem is tudnak, de jelenlétükkel, megnyugtató szavaikkal, simogató kezeikkel sokat segíthetnek a „betegeknek és a szenvedőknek” – mondta az atya. Jézus parancsolta az Egyháznak: törődjete az emberekkel!

A rendnek 35 országban vannak működő rendházai, szerte a világban 67 kórházuk működik. A rend tagjai papok, orvosok, ápolók. Az ő segítők azok a laikusok, akik vállalják a betegek és szenvedők gyámolítását. A Kamilliánus családokat a pápa a III. rendbe emelte, így tagjai viselhetik Szent Kamill piros keresztjét. A világ 23 országában vannak Családok, hazánkban 48 Család működik, mintegy 700 taggal.

Kamilliánus család alakult Fehérgyarmaton!

Anton Gots homíliája után a jövőd laikus testvérek fogadalmat tettek: „Készek vagyunk, hogy szeretetet tanúsítsunk a szenvedők és betegek iránt. Kérjük Kegyelmedet, hogy kitartóan, hűségesen és önzetlenül szolgálhassunk!”

A szertartás keretében a rendházfőnök átnevezte a Család tagjainak „Szent Kamill ke-

resztjét.” „A Kamilliánus Közösséghez való csatlakozásotok jeleként átnyújtom nektek Szent Kamill piros keresztjét. Viseljétek bátran és büszkén Krisztus követőjeként.” – mondta az atya.

Az avatás után Szabó Gábor a Kamilliánus Alapítvány országos alelnöke köszöntötte az új családtagokat, és kívánt nekik sok erőt és sok szeretetet eljövendő munkájukhoz.

Az újonnan avatottak nevében Benedek Kovács Jenő, a helyi Család vezetője megköszönte a kamilliánus atyáknak a felkészítésük során tanúsított türelmüket és az atyai jószágot, és kérte őket imádkozni a Család sikeréért.

A szentmise végén a „Nyújtsd ki mennyből ő Szent Anyánk kezede!” kezdetű Mária fohász hangzott el, mintegy segítség kérelem a helyi Kamilliánus Család eljövendő tevékenységéhez.

Fotó és szöveg: DR. SCHMELZER JÁNOS

Az „évszázadok tanúja”, a Tihanyi Bencés Apátság, hosszú és változatos történelme során többször élte át a virágzás, hanyatlás, pusztulás, pusztítás és újjáéledés szakaszait. A monostort I. András király (1046–1060) alapította 1055-ben Szent Ányos és Szűz Mária tiszteletére. Ez az eredeti formájában fennmaradt alapítólevél egyúttal a magyar nyelv legrégebb írásos emléke is, mert az okirat latin nyelvű szövegében magyar szavakat, kifejezéseket is használtak.

Napjainkban a Tihanyi Bencés Apátság különleges helyzetének – nemzeti emlékhely, monostor, liturgikus központ, a művészetek találkozóhelye –, párhuzam természet szépségének és történelmi nevezetességeinek köszönhetően, hazánk egyik legtöbb látogatót vonzó idegenforgalmi helye.

A Tihanyi Apátságban élő közösség, az 1998. július 11-én kelt főapáti rendelkezés értelmében, Pannonhalmától függő perjeliségeként működik, növekedéskövetéssel joggal. Az Apátság perjele 1994 óta Dr. Korzenszky Richárd OSB.

Perjel úr, miről mesél Tihany, ez a 950 esztendőre visszatekintő nemzeti emlékhely?

Tihanynak sajátos hangulata van. Valami vonzotta erre a helyre a szerzeteseket, az András király alapította apátságba. A templom találkozási hely, és a tihanyi különösképpen is az. A szláv helység-név, Tihany, sokféle népet kapcsol össze: Itáliai eredetű bencések, szláv (talán Kijevvel kapcsolatban lévő) szerzetesek, nemzetközi kapcsolatokkal rendelkező királyi család, frank védőszent, és sorolhatnám tovább azt a sokféleséget, ami itt harmonikus békében találkozik. Jelképes értéke van annak, hogy éppen a tihanyi alapítólevél szövegében találjuk az első írásban rögzített magyar szavakat és az első magyar kifejezéseket. Nemzetközi kultúra, széles kapcsolatok jele és hordozója a latin nyelv, amelynek sorai között megjelennek a mi anyanyelvünk emlékei is.

Értékvesztett világunkban értékállóság után vágyunk, biztos igazodási pontokat keresünk. Milyen követendő példát állíthat Tihany a ma embere elé?

Változó, sokszor bizonytalan világban élünk. Jövünk csak akkor van, ha tisztában vagyunk múltunkkal. A „merre tovább” mindannyiunkat kell, hogy izgasson. Ez a hely, ez az ősi templom sugall és ösztönöz mindenkit arra, hogy távlatokat keressen, hogy jövőt építsen. Lehet, és képesek vagyunk rá, hogy új arculatot adjunk a világnak. A világnak, a m e l y

Dr. Korzenszky Richárd OSB

éhezi és szomjazza az igazságot, amely egyre nagyobb különbséget támaszt ember és ember között. Az életnek csak úgy van értelme, ha jövünk is van, jövünk pedig elválaszthatatlan múltunktól. Szükségünk van vezetőkre, akik nem a változó irányú szélhez ragaszkodnak, hanem sziklára akarnak építeni.

Mi az, amihez igazodnunk kell, hogy valóban szabad és élhető jövünk legyen?

Ember- és jövőkép nélkül célt veszünk, csupán megtörténnék velünk az események, nem pedig mi alakítjuk a történelmet. Ha nincsenek eszményeink, akkor nincs, ami felé haladjunk. Ha gyakorlati életünkben az ember nem más, mint termelő lény, akinek addig van értéke, ameddig produktív, amíg pénzben kifejezhetően hasznos a létezése, akkor embertelenné formáljuk magunk körül a világot, amelyben saját magunknak sem lesz helyünk. Olyan világban szeretnénk élni, amelyben nem nyomasztanak rémképek, sem ideológiai, sem gazdasági rémlátások. Amelyben a nemzet nem bábfigura idegen gazdasági érdekeltségek kezében. Ahol a politika nem érdekcsoportok, hanem a nemzeti közösség életlehetőségeinek megteremtésén fáradozik. Az élet mennyisége és minősége még nincs egyenes arányú összefüggésben egymással. Döbbenjünk rá, hogy az élet olyan érték, amely fölötté van minden anyagi jólétnél vagy hatalmi érdeknek. Az ember addig nem tudja önmagát megvalósítani, amíg nem tekinti értékeknek a családot, a hazát, a közösséget. Szabadságunk akkor teljeseedik ki, ha készek vagyunk vállalni önmagunkat, múltunkat, jelenünket.

Perjel úr, 1992-ben nagy lendülettel láttak neki az apátság restaurálásának. Lehet-e a rend szellemiségét is „restaurálni”?

Lehet és képesnek kell lennünk rá. Tény, hogy az 1950-es államosítás után az apátsági templom tulajdonképpen plébániatemplom lett. Az itt működő lelképásztor nemcsak plébános, hanem életének elengedhetetlen vonása a közösség építése is, mert annak tanúságtévő szerepe van. A bencés jelszó, a Pax – egy középkori meghatározás szerint

– az a nyugalom, amely a rendezettségéből származik. A rend tradíciója tulajdonképpen nem más, mint ennek a békének a szolgálata bármilyen munkaterületen. Ha tehát egy közösség rendben tud élni önmagával, akkor egyrészt kiszárgáz ereje van, másrészt képes arra, hogy befogadjon embereket, akik, ha tudunk segíteni nekik abban, hogy az életükből gyakorta hiányzó rendet újra megtalálják, és azt saját magukban felépítsék, velünk találkozási igazodási pontot találnak.

A csodálatosan szép barokk templom, a monostor kiállítótermei „csak” nevezetességek, amelyeket látni kell, vagy ennél sokkal többet tudnak nyújtani az ide látogatóknak?

A turisták számára Tihany elsősorban látványosság, de nem mindegy, milyen benyomások érik őket. A templom nem csupán műalkotás, hanem Isten háza. A templom tehát Húsvét, Pünkösd, Karácsony idején és az egyházi év jeles napjain elsősorban a közös ünneplésre kell hogy összegyűjtse az ide látogatókat. Ilyenkor a múzeumi, idegenforgalmi jellegnek másodlagosnak kell lennie. Ami a kiállításokat illeti, semmiképpen sem szeretnénk vallási propagandát kifejteni, hanem képviseljük és közvetítjük az ide látogatóknak a transzcendens művészetet. Megmutatjuk, hogy van modern transzcendens művészet Magyarországon, és ez nem azonos a szentképek vagy szentszobrok didaktikus megjelenésével. Nem meghökkenten, hanem elgondolkodtatni akarunk.

Őn szerint tehát nem zárja ki egymást a „turisztikum” és a „lelki táplálék”, hanem egymást kiegészíteni is képesek. Hogyan lehet elérni, hogy a zsvbász fogyasztóival szemben túlsúlyba kerüljenek az élményhez jutni vágyók?

Az idegenforgalom számunkra kettős kihívást jelent. Először is: hogyan tudunk az idegenforgalomtól, annak sodrásától távol maradni, másrészt viszont az a kérdés, hogyan tudunk mégis jelen lenni úgy, hogy a turisták velünk is találkozzanak. Ezért árusítási engedélyt elvből senkinek nem adunk. De

ha már a kereskedelemnél tartunk, sokak számára érthetetlen, miért csak belépőjeggyel látogatható a templom. Nos, az egyházközségnek körülbelül ezer tagja van. Az évi átlag 300–350 000 főt kitevő turistaforgalom, ez olyan terhet jelent a templom számára, amelyet nem lehet átruházni az egyházközségre. Éppen ezért szükség van külön bevételi forrásra. Másik megoldás a templom zárva tartása lenne és csak az istentiszteletek idejére nyitnánk ki. Ezzel viszont egyáltalán nem szolgálnánk a lelkeség ügyét, hiszen sokan egyszerűen csak a templomot vagy a kiállításokat akarják látni. Belépődíjaink messze az országos átlag alatt vannak, ráadásul a templom és a kiállítóteremek összetartoznak. Tehát úgy is értelmezhetjük, hogy a kiállításon keresztül lehet bejutni a templomba, mint ahogy a Sixtusi kápolnát sem lehet úgy megnézni, hogy ne váltsunk jegyet a Vatikáni Múzeumba. Természetesen szentmisék előtt és ünnepnapokon már háromnegyed órával korábban nyitva van a templom, bárki betérhet imádkozni.

Nem kis kihívást jelentett Önnek és az itt élő közösségnek az épületek teljes rekonstrukciója. Mi készült el eddig és milyen munkálatok vannak még hátra?

A templombelső szinte teljesen megújult. Először 1993-ban az orgona készült el, a faszobrász munkák és a falképek restaurálása 1996-ban fejeződött be. Utána következett a rendház rekonstrukciója. A fűtés, az elektromos rendszer, a vízvezeték teljes felújításra szorult. Alkalmassá kellett tenni az épületet arra, hogy egy kisebb szerzetesi közösség megfelelő körülmények között tudjon élni a falak között. Ugyanakkor az is fontos volt, hogy legyenek az épületnek olyan helyiségei, amelyekben fogadni tudjuk a híveket és az ide látogató vendégeket. Befejeződött az egykori kolostori ebédlő barokk falképeinek feltárása és restaurálása. 1997-ben elkészült a tetőtér egy részének beépítése, találkozó, konferenciák, közösségi együttlétek megszervezésére, megtartására alkalmas termekkel. Kész továbbá a kvadratura, részben betelepítettük már a kolostorokra oly jellemző növényekkel is. Zárható udvart alakítottunk ki az apátság és a Rege-udvar között lévő teraszon. Elkészült ennek az udvarnak a borítása is. Folyosóval kötöttük össze a kőtarat – az apátság pincéjét – és az új kiállítóhelyet, a galériát, és így zárt útvonalon bonyolódik le a tu-

ristaforgalom. Hátra van még a templom előtti tér rendezése, és a templombelsőben is akad még tennivaló.

Tihany gazdag múltja, sokszínű jelene milyen kulturális jövőt sejtet? Adottságai mire teszik alkalmassá?

Tihany véleményem szerint szinte a korlátlan lehetőségek helye. A tihanyi templom, a királyi kriptá nemzeti emlékhely. Ugyanakkor az apátság értékes kiállítási hagyományai is vannak. Megtartva belőle az értéket, a tiszta művészet helyévé kell tenni. Olyan művészetet kell kínálnunk, amely legtitésőbb formájában itt van meg, másutt nem található. Nyáron főként a szombat esti orgonahangversenyek jelentenek kulturális eseményt. A Rege Kávézóban, az ország talán legszebb panorámájú cukrászdájában is rendszeresen láthatók kisebb kiállítások, tárlatok, a belső udvar „muzsikálóudvar”, zenélő terasz jelleggel működik. Az Apátság épülete elsősorban a szerzetesi életet kell szolgálja, de bizonyosan meg lehet találni a józan kompromisszumot a találkozó nyitottsága és a szerzetesi élet zártsága között. A „Tetőteri esték” kiváló lehetőséget kínálnak erre a szellemi élet színe-javának. Az előadásokat hívők és keresők egyaránt szívesen látogatják, esetenként száz-százötven hallgató is összegyűlik. A sorozat témái a társadalmat foglalkoztató kérdések, a magyarság és a kultúra, illetve a magyar társadalom jövője, a legkülönbözőbb szempontokból megközelítve.

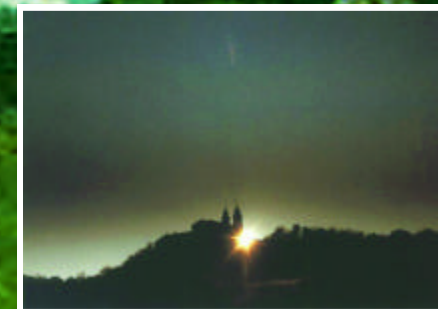
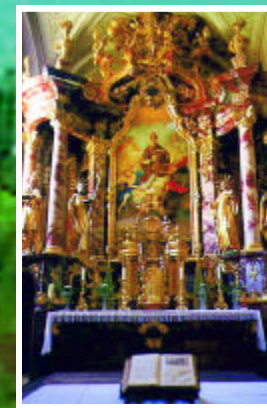
Meggyőződésem, hogy Tihanynak kulturális jövője van, lesz, ha nem akarunk belőle mást kialakítani, mint amivé a történelem tette.

Az Apátság rövid története

A térségben egyedülálló Szent Ányos, Orléans püspökének, a templom védőszentjének a tisztelete, aki a hagyomány szerint imáival mentette meg városát Attila hunjainak dúlásától. Nem tudni pontosan, miként terjedt el a szent tisztelete hazánkban, annyi azonban bizonyosnak látszik, hogy az alapító királlyal hozható kapcsolatba.

A középkori templomról és a hozzá csatlakozó kolostorról csak a korabeli ábrázolások alapján alakíthatunk elképzelést magunknak. Napjainkra az egész épületegyüttes szinte nyomtalanul eltűnt.

A ma ismert formáját a 18. század közepén

SZABÓ KATALIN

nyerte el, amikor 1754–1779 között Lécs Ágoston apát irányításával megépült a barokk templom. Belső berendezését Sebastian Stuhlhof faszobrász és műbútorasztalos készítette el. Egyidőben, egységes stílusban készültoltárai, fából faragott, aranyozott szobrai a közép-európai barokk művészet kiváló alkotásai. Ezeket méltón egészítik ki Lotz Károly, Székely Bertalan, Deák-Ébner Lajos mennyezeti falképei, amelyek megfestésére az 1889-90-ben végzett restaurálás során kaptak megbízást.

Az itt eltemetett I. András király tiszteletének köszönhetően szinte érintetlenül fennmaradt az alapító templom. A monostor alapításával egyidejűleg épített háromhajós román csarnokkriptá az egyetlen korabeli épségben fennmaradt magyarországi királyi temetkezőhely. A kriptában nyugszik az 1060-ban elhunyt király és fia Dávid herceg.

A XVI–XVII. század Tihany történetében is jelentős változást hozott. A török támadások miatt megszűnt a szerzetesi élet, a kolostort végvárrá alakították. Vitéz kapitányai és katonái mindvégig megvédték a török meg-megújuló támadásaival szemben. A török elleni felszabadító háborúk után a királyi kamara a felszabadított területeken álló birtokokat csak ún. fegyverválság kifizetése után adta vissza egykori tulajdonosainak. Tihanyért ezt a magyarországi Bencés Rend nem tudta kifizetni, így 1702-ben az ausztriai Altenburg Bencés Apátságának tulajdonába került, ahonnan a Pannonhalmi Bencés Apátságnak majd másfél évtized múltán, 1716-ban sikerült visszavásárolnia. Az 1720-as években megindult a templom és a kolostor újjáépítése. A templomot 1754-ben szentelték fel ideiglenesen, végleges felszentelésére csak húsz esztendővel később került sor.

1786-ban II. József feloszlatta a Bencés Rendet is, így a szerzeteseknek el kellett hagyniuk kolostorukat. Másfél évtized múltán, 1802-ben jöhetett vissza az apátságba. A század 80-as éveire az épület olyan rossz állapotba került, hogy felmerült a templom teljes újjáépítésének gondolata. Miután 1889–1890-ben sikerült megoldani az épületek szerkezeti problémáit, a templomot és a monostort egészében felújították. Fél évszázaddal később, 1950-ben a szerzeteseknek újra el kellett hagyniuk a monostort. A templom plébániaként működött, a rendházba előbb szociális otthon, majd múzeum költözött. A Bencés Rend 1990-ben visszatérhetett Tihanyba, de a kolostor-együttest csak 1994-ben kapta vissza a magyar államtól.

Évszázadok tanúja – alapításának 950. évfordulóját ünnepelte a Tihanyi Bencés Apátság

A Kormorán együttes 1976-ban alakult. Huszonnyolc év óta folyamatosan működik, s ez magyar, sőt világviszonylatban is egyedülálló. A magyar népzenei motívumokat és a népi hangszereket ötvözi a rock-hangzással. Honnan az erő, amellyel folyamatosan megújul a zenekar? A Kormorán filmzenéket készít, színpadi műveket publikál, alkalmanként színészekkel dolgozik együtt. Ha kell blues-t játszik.

Első fellépésünk helyszíne a 25. Színház volt. Akkor még akusztikus muzsikát játszottunk. Eljutottunk egy fesztiválra, ahol találkoztunk a „Canzonere del Lazio” nevű olasz együttesel, amely azt a zenei világot képviselte, amit mi azóta is játszunk. Akkor ezt a zenei stílust folk-rocknak hívták, ma világzenének, world music-nak. Amikor létrejött zenekarunk új formáci-

Géczi Erika, az egykori kajak világbajnok.

Koltay Gergely, a „Megfeszített” bemutatója előtt 2000-ben.

ója és rock alapú muzsikát kezdünk játszani, elhatároztuk, olyan zenével próbálkozunk, amelynek gyökere a Kárpát-medencéből ered. Akkoriban divat volt nyugat-európai, amerikai zenekarok stílusát itthon lemásolni. Társaimmal úgy gondoltuk, mi azt tudjuk a legjobban megmutatni, ami a miénk! Ez pedig a népzene! Ezt szívjuk magunkba az anyatejjel, ez csak a miénk. Megpróbáltuk azt a lehetetlennek tűnő vállalkozást, hogy a Kárpát-medencében fellelhető népzenei elemeket felvigyük a rock-színpadra és elektronikus, illetve népi hangszerekkel szólaltassuk meg. A kísérlet sikeres volt, mert huszonnyolc éven át folyamatosan koncerteztünk külföldön, Hollandiában, Belgiumban, Németországban, Franciaországban. Sok helyre eljutottunk, sikerünk volt. Hollandiában jelent meg az első CD albumunk, amikor nekem még lejátszóm sem volt. Onnan szervezte kinti menedzserünk a koncerteket, turnékat. Az erőt talán az adta, hogy már akkor éreztük, bár még nem tudatosan, hogy a magyar kultúrát örözni és terjeszteni kell! A Kormorán albumai őszinték zenei és szövegi tartalommal. Lehet, ez a siker titka.

Hogyan sikerült elérni, hogy a külföldiek számára idegen hangzásvilágú magyar népzene megismeretessék?

Az akkori, úgynevezett alternatív fiatalság – akik ma 50-60 évesek – a mi zenénkben azt szerették, hogy számukra egy újszerű hang szólalt meg a koncertdobogón. Missziós tevékenységet folytattunk és fogalmunk nem volt arról milyen fontos dolgot csinálunk. Küldetésünk volt! A magyar kultúrát ismertettük meg a világgal! Itthon is készült lemezünk 1984-ben: a „Folk and roll”. A magyarországi album után a főiskolás és egyetemi ifjúság vállára vett minket. Számptalan hangversenyt adtunk. 1988-ban a Margitszigeti Szabadtéri Színpadon mutattuk be, heroikus vállalkozásban, első színpadi művünket Páskándi Géza drámája alapján „A költő visszatér” című rockoperát. Harmincezer ember látta, tíz telt házas előadásban. Ennek ellenére a sajtófogadtatás negatív volt. Az elmúlt tizenhat évben egyébként vagy húsz társulat mutatta be a darabot itthon és határainkon túl.

Nyilván egészen különleges érzés Erdélyben koncertezni?

Igen, Erdélyben kívülről tudják a „Költő-t”, de sok más

dalunkat is. Rejtély, hogyan jutottak oda a hanghordozók. Hangversenyeken együtt éneklük velünk a dalokat. Ez megfogalmazhatatlan, gyönyörű érzés. A „Kell még egy szó” szinte himnusszá vált határainkon kívül. Ha a magyar vagy a székely himnuszt énekeljük koncertjeink végén, vagy akár a „Mi Atyánkot” a hallgatóság döbbenetben áll és a gyerekek nem rohagnak tovább. Egyenesen állnak, mint a fenyők a Hargitán

Miért pont Kormorán az együttes neve?

Ennek prózai oka van. Olyan nevet választottam, amit nem kell külföldön lefordítani. Mindenki megérti.

Mennyire cserélődtek ki a tagok a 76-os indulás óta?

Több, mint hetven muzsi-

Mr. Basary, „Ne kelljen a temetőket útlevelemel járnom!”.

kus fordult már meg az együttesben a huszonnyolc év alatt. A Kormorán mostani formációja – a kilenc muzsikos – két-ezerben talált egymásra, „A Megfeszített” című rockopera hangfelvételei közben. A három énekes új hangzás jött létre. Sok éve vártam erre a pillanatra. Évente két-három anyagot publikálunk. Ebből minden évben az egyik a Gödöllői Szabadság Napja előadásra készül. Tavaly „Válaszúton” címmel szerettünk volna zenei „márványtáblát” felszentelni Wass Albert emlékére. „A forrás felé” című albumunk 2003-ban jelent meg. Idén már kapható „A lovak álma”. Folyamatosan dolgozunk, mert úgy érzem, az embereknek szükségük van egy másik kultúrára, amelyik nem a

Tóth Reni, a megénekelte érzelmek.

Koncert a Testnevelési Egyetemen 2004. június 12-én.

A Kormorán első hivatalos közös képe 2001-ből.

KORMORÁN

Gáspár Almos a székely és Zsoldos Tamás a mohikán.

bamba képernyőkről fertőzi a lelkeket.

Hogyan alakult ki a kapcsolat Gödöllővel, a Szabadság napja rendezvénnyel?

Dr. Gémes György polgármester úr felkérésére készítettük – bátyám Koltay Gábor műfaji újításaként – az ún. dramatikus oratóriumainkat. Először 1992-ben, majd 1995-ben aztán 1999-től minden évben. A gödöllői közönség, érzem, nagyon vár minket, kritikusan figyel, évről évre mit viszünk a színpadra. Ennek különös jelentőséget ad, hogy a Magyar Televízió, élő egyenes adásban közvetíti.

Milyen a fogadtatása a Wass Albert oratóriumnak?

Úgy érzem a hallgatóság és a nézők – akik ismerték Wass Albert életművét és akik nem – azok is találkoztak. Találtak egy közös hangot, amelyhez talán mi hozzá tudunk járulni a magunk zenei kifejezéseivel.

Melyik a kedvenc albumod? Tudsz választani a több, mint 78 korong közül?

Kedvencem nincs, mind-egyiket magaménak érzem. Mindig olyan muzsikát próbáltam rögzíteni, olyan szövegeket írni, ami akkor és, abban a pillanatban fontos volt. Ebből a nézőpontból a Kormorán albumai kordoképek, kicsit talán „kordokumentumok” is, bár ezt majd eldönti az utókor.

Milyen érzés a testvéreddel együtt dolgozni, amikor száma-ra készítesz filmzenét?

Jó vele dolgozni, mert pontosan tudja, mit akar. Ha

Nagy László, a doboló táltos.

menet közben egy hirtelen ötlet jut eszébe, azt is jól bele tudja illeszteni az eredeti kompozícióba.

Szabó Miklós, a moto.r.

KORMORÁN

FÉNY – SZÍN – LELKESEDÉS

Szelényi Károly fotóművész munkáiban

apám és édesapám is tagja volt az akkor társasági összejövetelnek számító, erős amatőr fotómozgalomnak. Az ifjúság nevelésében nagyon jó volt a különböző generációk együttélése, és a turizmus is megedzett. Vasárnap reggelként a szentmise után, a Margit hídnál felszálltunk a HÉV-re, és egész nap kirándultunk a Pilisbe, magunkkal vitt kaját ettünk, közben fényképeztünk, és este fáradtan felültünk a hideg hajóra, amitől fizikai erőt adott. Látom a különbséget a számítógépen, és esti bulikon felnőtt tanítványaimon. Baráti köröm a rádiózás felé csábított. Amikor ezt Édesapám megtudta, elzárta a fényképezőgépet. Két nap után megdöntöttem, és végső döntésként inkább a fényképezést választottam. Volt laboratóriumom, előhívtam a filmeket,

Számoltattam, több mint félszáz fotókat tartalmazó album, idegennyelvre fordításaik, és az elfogyott példányok újranyomásai, egy egész kis könyvtárat tesznek ki. Aki ezeket birkolhatja, lapozgatva a jó meleg szobában, eljuthat hazánk különböző tájaira, főleg a Dunántúlra és az Északi középhegységbe, de gyönyörködhet Moszkva, Izrael és Chicago épületeiben, a kortárs képzőművészek munkáiban, és képzeletbeli utazáson vehet részt a műtárgyak szemlélése közben, a régmúltban. A művészeti és önálló albumok fotóművész szerzője, Szelényi Károly, kíváncsiságomra, hogyan választotta ezt a pályát, a következőket mondta el.

– Közvetlen a háború utáni időkre esett gyerekkorom, és első játékszereim egyike, egy fényképezőgép volt. Nagy-

és nagyításokat készítettem, ifjúsági fotókiállításokon indultam és nagy örömet leltem mindebben. Elsők között kapcsolódtam be, az akkor újak számító színes technikába is.

Pályáját műtárgyfényképezéssel kezdte, tanárainak Petrás Istvánt, Berty Imrét és Kálmán Katát tartja. A Forte gyárban eltöltött tanulmányok után 1965-től 1986-ig a Corvina Kiadónál dolgozott, ahol nagy lelkesedéssel készítette az albumokat, hiszen akkor a

II. János Pál pápa látogatása

Soproni műemlékek fényképezéséhez határsáv engedély kellett, és sokszor nyolcszáz méterről vezették oda az áramot egy falusi templom kivilágításához. Előtte felkészült és olvasott arról a vidékről, történelmi korról, amelynek tárgyait fényképezte. A múlt ismerete

nélkül nem teremthetünk tartalmas jövőt – vallja. Hamar ráértett arra, ha többen különböző nívóval fényképeznek egy könyvben, akkor zavaros lesz az összhata. Ezért önálló albumot adott ki 1978-ban „Balaton és vidéke – Táj változó fényben” címmel. Tapasztalait, mint tanár 1970-es 1986 között adta tovább a Magyar Iparművészeti Egyetemen.

Több mint tíz éve, szíve Veszprémhez is húzza, és a város polgárává vált. A környék nevezetes településeiről, műemlékeiről számos albumot jelentetett meg. Külön kiemelésként, két alkalommal,

reprezentatív fotósorozatot készíthetett a Szent Koronáról és a Szent István-kori koronázási jelvényekről. Jelenleg a Magyar Képek Kiadó és Archívumának munkatársa.

Könyveiért bel- és külföldön számos díjjal jutalmazták, több alkalommal megnyerte "Az év legjobb fotóillusztrációja" díját, 1993-ban a Magyar Köztársasági Érdemrend Arany Érdemkeresztje, 1995-ben a Veszprém Megye Érdemrendje, 1998-ban Veszprém város Gizella-díja kitüntetését kapta.

A Magyar Tudományos Akadémiának nagy művészeti gyűjteménye van, amely eddig nem jelent meg összefogott reprezentatív kiadásban. Szelényi Károly most ezeket a műtárgyakat fényképezte le, és Karácsonyra a könyvesboltokba került az albuma. Remélhetőleg sok család ünnepi ajándéka lett.

NÉMETH ANDREA

Belvárosi Szent Mihály templom

Az örökké épülő templom

Zugló szívében, a Lócsei út 32-ben, barátságos kis templom tornya magasodik. Körötte új épületegyüttes áll, köztük az idén átadott új egyetemi kollégium épülete. A templomból halk orgonaszó szűrődik ki. A zuglói Evangélikus gyülekezet teológus hallgatóinak áhítata tart, miközben Tamásy Tamás parókus lelkeséssel és az Evangélikus Hittudományi Egyetem főtthkarával, Szűcsné Pröhle Líviával beszélgetek a közösség múltjáról és jelenéről.

Bemutatjuk a zuglói Evangélikus Gyülekezetet és az Evangélikus Teológiai Egyetemet

1930-ban, amikor Zugló nagy része még Bolgár-kertészet volt, a Lócsei út és környéke külvárosnak számított. 1933 karácsonyán mégis megmozdult valami, mert az Angol utcai iskola tornatermében megtartották az első evangélikus istentiszteletet. Addig a Deák térre, vagy a Fasori templomba kellett eljárnuk a hívőknek. *Szuchovszky Gyula* vallásánar lelkes szervezőkészségének köszönhetően gyűjtés indult egy új templom megépítésére, amelynek tervezője *Münnich Aladár* volt. Az épület alapkövét 1942. október 11-én tették le. Ezzel egy időben nyílt meg ezen a telken a Kakas Lídia Szeretetotthon.

Az akkori új lelkész *Scholz László* közreműködésével 2 év múlva elkészült a lelkészi hivatal, a gyülekezeti terem és a parókia, valamint a templom falai. Am a háborús helyzet hátráltatta a további építkezést. A félig kész épületet bombatalálat érte, így csak 1948-ban kerülhetett végleg tető alá. A szervezőmunka gyümölcseként a gyülekezet létszáma egyre nőtt. Betegeket látogattak a kórházban, rászoruló gyermekeket láttak el ebéddel naponta. 1950. május 7-én tartották meg az első istentiszteletet a templomban, még nagyon egyszerű körülmények között. A következő vasárnap, május 14-én, ideiglenesen felszentelték a templomot, mert attól tartottak, hogy az állam, mint használaton kívüli épületet, elveszi tőlük. Így lassan minden évben valamivel gyarapodott az épület, elkészült a torony, megépült a karzat, majd a külső- és belső burkolat, a világitás. A nehéz anyagi körülmények miatt mintegy két évtized kellett ahhoz, hogy a templom végleges formáját elnyerje és a közben az elhasználadott, régi berendezéseket modernekekre cseréljék. Közben sajná-

latos módon 1959-ben *Scholz László* politikai okokból el-távolították erről a helyről, de a gyülekezet az ő kérésére együtt maradt és folytatta az építkezést és a közös munkát. Ezek után közel 20 évig vezette a közösséget *Boros Károly* lelkész, akinek tervei alapján készült el a templom almenyvezetén a Karácsonyt, Nagypénteket és Húsvétot szimbolizáló képsor. Új tetőcserepek, tölgyfa padok, és egy új szószék került a templomba. 1977-ben betegsége akadályozta őt abban, hogy tovább szolgálja a közösséget. Ekkor *dr. Selmeczi János* és *Schreiner Vilmos* rövid szolgálati ideje után *Szabó Lajos* és *Mátrai Marianna* lelkész-házaspár vette át a gyülekezet vezetését. Hamar fellendült az élet, beindult a gyermek- és ifjúsági munka, megnőtt az istentisztelet látogatók száma, többször tartottak evangelizációs napokat, nagybőjti elmélkedéseket. 1984-ben a *Trajtler Gábor* által tervezett új orgona átadásának köszönhetően orgonahangversenyek, zenés áhítatok tettek változatossá a közösség életét. *Scholz László* 1988-ban rehabilitálták, és ettől kezdve újra szolgálhatott régi templomában. Közben *Szabó Lajos* megszerezte a doktorátust és a teológián is tanított, így 1996-tól már feleségével nem tudták ellátni a gyülekezeti munkát.

Ekkor került a gyülekezet élére *Tamásy Tamás* és *Szabó Erzsébet* lelkész-házaspár, akik most is vezetői a közösségnek. A templom teljes belső renovalása és felújítása 1997. november 30-ra, advent 1. vasárnapjára fejeződött be, így ezen a napon szentelte fel *dr. Harmati Béla* püspök. Ekkor teljesülhetett be a neves és névtelen templomépítők, templomrenovalók, gyülekezeti tagok több évtizedes reménye. Az ezt követő években a gyüleke-

zet folytatta öregedő épületeinek renovalását. Felújításra került a templom és a parókia teljes tetőszerkezete, a gyülekezeti terem villanyhálózata és padlózata, valamint egy új vizesblokkot is kialakítottak.

A gyülekezet mintegy 1300 lelket számlál, vasárnaponként három helyen tartanak istentiszteletet: Rákosfalván, ahol kölcsönkapják a református templomot minden héten erre az alkalomra, a Gyarmat utca 14. sz. alatti kápolnában, és itt a Lócsei úton. Az istentiszteletek mellett hétköznapokon is szerveznek különböző programokat: bibliaórákat, hittant, konfirmációs órát, cserkészteket, ovis hittant. Így minden korosztály megtalálhatja a magának megfelelő programot. A Tamásy házaspárnak nagy segítség, hogy a teológia növendékei komoly munkát vállalnak a közösség életében.

Dr. Finta Gergely orgonaművész, a közösség orgo-

Szuchovszky Gyula

Scholz László

Szabó Erzsébet és Tamásy Tamás beiktatása

Modern könyvtár

Kollégiumi szoba

Hatodévesek konzultációja

Teológus hallgatók a társalgóban

rus is emeli. Az istentiszteleteken kívül évente számos alkalommal adnak hangversenyt. Nyaranta a hittanos gyermekeknek és az ifjúságnak több tábort szerveznek, kisgyerekek anyáknak baba-mama klubot. Sok idős testvér van, akik már nem tudnak eljárni a különböző alkalmakra, ők otthon imáikkal támogatják a munkát.

A gyülekezet életében nagy változást jelentett, amikor 1974 szeptemberében a szeretetotthon épületét a Teológiai Akadémia kapta meg. A több mint 400 éves múlttal visszatekintő intézményt, a Pécsi Erzsébet Tudományegyetem Evangélikus Teológiai Karának jogutódját, 1951-ben költöztették Budapestre, ahol négyszeri költözés után Zuglóban talált otthonra. Az intézményt, hosszas állami mellőzés után, 1990-ben nyilvánították újra államilag elismert egyetemé, ahol 1998 óta akkreditált képzés folyik. Az egyetemi szintű teológus-lelkész és hittanár szak mellett főiskolai szintű hittanár szakot végezhetnek a hallgatók nappali, ill. levelező tagozaton. Lehetőség van a doktori fokozat megszerzésére is. A többi intézményhez hasonlóan biztosítják a kreditrendszerű képzést. A 90-es évektől folyamatosan nőtt a teológusok száma. Ekkor vetődött fel a kollégium bővítésének lehetősége, melynek legújabb épületszárnyát 2004-ben adták át. Az új kápolnát, közösségi helyiséget, tornatermet magában foglaló modern kollégiumban 2 ágyas, fürdővel ellátott

Őszövetségi szeminárium

szobákban lakhatnak a hallgatók. Mivel az országban ez az egyetlen evangélikus felsőoktatási intézmény, sok a kollégista. A nyíregyházi és a nyugat-magyarországi kihelyezett hittanári tagozattal együtt a hallgatók összlétszáma mintegy 210 fő.

E viharos és megpróbáltatásokkal teli évtizedek után örömmel adhatnak hálát a gyülekezet tagjai és lelkészei, hogy minden nehézség ellenére együtt maradtak, és Istenbe vetett hitüknek és sok áldozatuknak köszönhetően templomuk méltó módon fogadhatja hétről hétre az Istent dicséző gyülekezetet.

ROZSÁSNE KUBÁNYI ANDREA

A batári jurtatábor

Kárpátalján, Nagypalád és Tiszapéterfalva magyar nemzetiségű községek között, a Batár „folyó” partján, nem messze a Tiszától, augusztus 1-10 között a tölgyerdőben szervezett ifjúsági jurtatábort meglátogattam.

Jellegzetes magyar pusztai táj, háttérben az ugcsoi és máramarosi hegycsúcsokkal, gerincekkel. Az ifjúság nevelése iránti felelősség és szeretet teremtette meg tíz évvel ezelőtt Salánkon, majd Vereckén ezt a táborozást, végül a Batár-parti megoldás látszott optimálisnak, nem csak a terep és a klíma, hanem a szomszédos községek vezetése és a lakosság összefogása, segítőkészsége miatt is.

Meghatódottan léptem vendégként a táborba, s visszaemlékeztem a 30-as évekbeli cserkész táborozásaimra, azok rendkívüli nevelő hatására. Visszaemlékeztem a 60-as évekre is, amikor a jurta-sátrak fontosságára hívtam fel a figyelmet, megláttam itt egykori „álmom”, a jurta tábor megvalósítását. Ez sokkal jobb, észszerűbb, időjárás szelsőségeket is kibíró megoldás, s egyúttal hagyományörző is, mint a mi egykori szellős vászonsátrunk.

A batári jurtatáborban változatos, gazdag tartal-

Kovács Katalin és családja a táborban

Emlékmű, II. Rákóczi Ferenc első áttelezése a Tiszaújlaknál, a Tiszán.

foglalkoztatás történik: hagyományörző programok, népdal, népi mesterségek tanítása, népzene, rovásírás tanulása és gyakorlása, történelem ismeret, történelmi filmek vetítése, lovaglás, íjazás.

Tapasztaltam, hogy a közösségi szellem fejlesztésében mennyire eredményes ez a határöntúli magyar gyerekek számára (is), hiszen nem csak Kárpátaljáról, hanem Kijevből, Lvivből, (magyarul Ilyvo), Szlovákiából, sőt Magyarországról (39 fő) is táboroztak itt. Ez a népek barátságának ápolását is elősegítette.

A szervezés lelke, a táborozás vezetője, a nagyszülősi, energikus ifjú Kovács Katalin etnográfus és muzeológus. A táborozás iránti érdeklődés évről-évre nő, idén már 178 gyerek vett részt. A siker legjobb mérceje, hogy sokan évről-évre visszatérnek. A tábor támogatója és a vezetésben társa az Anyanyelvi Konferencia elnöke: Pomogáts Béla professzor (MTA). Anyagi segítségből a növekvő résztvevő-létszám miatt soha se elég, ezért jó lenne, ha mások is tudnának segíteni. Az anyaországi szülőket pedig arra kérem, hogy minél több gyereket küldjenek viszonzásig alapon ebbe a táborba. Jelenkezni lehet: Kovács Katalin UA-90300 Nagyszőlős, Gagarin-u 47. Ukrajna – tel./fax: 00380-3143-21454

Fotó és szöveg: HABEL GYORGY

1941-től 33 évig volt a Deák téri templom lelkésze egy olyan században, amelyben egymást váltották a terror különböző előjelű korszakai. Hit, hazaszeretet, erkölcsi tartás jellemezte – személye volt a biztosíték, hogy „az ország temploma” (püspöki székhely, a Pesti Egyház központja) a legnehezebb időkben is „erős vár” maradt.

Magas, vonzó külsejű, ritka szépen zengő orgánumú férfi volt, lelkészi oklevele mellett földrajz-történelem szakos tanári diplomával. Igazi polihisztor: jártas a klasszikus és a modern irodalomban, a természettudományokban, a pszichológiában és a szociológiában egyaránt. Mindezt a tudását visszatükrözték szentbeszédei, melyeket lélegzetvisszafojtva hallgattunk vasárnaponként több százan, öregek és fiatalok, valamint élvezetes, szellemes, változatos tárgykörökből vett, bibliaórákon és szeretetvendégségeken elhangzott előadásai (néhány cím: Mi újság Kumránban? Van-e hiteles Jézus-arckép? Veszélyben van-e a kereszttyénség? – A hatszázéves Dante; A kis Petrovics [Petőfi] két pesti éve; Hamvas Béla ravatalánál; Megemlékezés Gandhiról – Életünk és a stressz; Robbanás a biológiában stb.). Nemcsak lelkész volt, hanem tanár is (1941–42-ben történelmet tanított, helyettesítve a frontszolgálatos tanárokat). Mi, az Evangélikus Leánygimnázium növendékei, teljes szívünkkel rajongtunk érte, csüngve minden szaván. Ő pedig mesélt. – Hogy tudott mesélni! Észre sem vettük, közben mi mindent tanultunk tőle.

1944-ben feleségével éjt napallá téve gyártották régi anyakönyvekből a hamis keresztleveleket. Háromezret. Háromezer megmentett élet! De ezen kívül padlásan, pincében, lakásán, a templomban (még a szószek alatt is) rejtegette az üldözötteket. Amikor esküjét követelték, hogy nem bújtat-e zsidókat a templomban, megesküdött. A kérdésre, szabad-e hazudni? a 8. parancsolatra hivatkozott: „Ne tégy felebarátod ellen hamis tanúbizonyságot. Mellette – olykor muszáj!” Egy alkalommal, amikor már egyre gyakoribbakká váltak a nyilas razzziák, még éppen

Világ Igaza

Keken András evangélikus lelkész élete

annyi ideje volt, hogy felvegye Luther kabátját és felmenjen a szószekre. Weltler Jenő kántor orgonálni kezdte. A padokban a menekülők ültek. A templom megtelt. A nyilasok benéztek az „istentiszteletre” és zavartan távoztak. Mindezt egy nyilas segédlelkész állandó, életveszélyes fenyegetései ellenére, akiről csak a karszalagot sikerült leparancsolnia. Előle Sztahlo Gábor lelkészhez vitték át a menekülteket. Már Szalási idején személyesen ment fel a Várba Szöllősy miniszterelnök-helyetteshez (akit még vásárhelyi szolgálatából ismert) Raffay püspök levelével, hogy engedje szabadon a KISOK pályára begyűjtött zsidókat. Elengedték őket. – Egy őszi vasárnap a Deák térről közvetített istentiszteletet a rádió élő adásban. Percekkel előtte hozták a hírt, hogy egy öreg zsidó bácsi véres teteme fekszik az utcán. Nem bírt menetelni, lelőtték. Keken felment a szószekre és az irgalmas szamaritánusról beszélt, világgá kiáltva a rádión keresztül, hogy a régi történet megelevenedett: egy kifosztott, megölt ember fekszik az utcán, akit otthagytak véresen. A várt következményektől a „zavaró repülés miatt elmaradt közvetítés” mentette meg. Isten megóvta. Még szükség volt rá.

1948-ban a pesti egyházközség presbitériumának ülésén Keken terjesztette elő az elnökség határozati javaslatát, melyben „... a pesti evangélikus egyházközség vezetői, presbiterei, iskolai és tantestületei, valamint 36 ezer híve nevében” elutasította az iskolák államosítását. A javaslatot elfogadták, valamennyi templomban felolvasták és elküldték Ortutay kultuszminiszternek. Beindult a rágalomhadjárata. „Távolítsák el Keken

Andrást, Ordass püspök főtanácsadóját!” – írta a Népszava ferdítésekkel és hazugságokkal teli cikke, amelyben még Szöllősyvel való „barátságát” is felhozta ellene. 1949-ben felfüggesztették állásából. A templom kiürült. Hívei átmentek máshová, sokan Kelenföldre, Kende György lelkész gyülekezetébe.

Konfirmáció 1945 nyarán

Soványan, de boldogan a háború után, feleségével

1950. Éjjel vitték el. Egyenesen az Andrássy út 60-ba. A vád: kémkedés és hazaárulás. A tervezett ítéletek: Ordassra halál, Kekenre 15 év, Kendehe 8 év fegyház. Ekkor az egyházi különbiróság elmozdította Ordass püspöki hivatalából, Kekenéket pedig (ítélet nélkül) a kistarcsai internálótábor büntető ezredébe vitték, ahol hetvenen voltak egy szobában (és rengeteg poloska...).

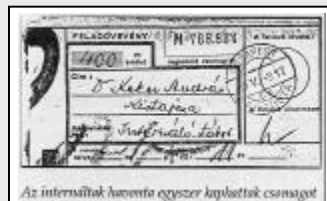
1952-ben váratlanul kiengedték. Másnap lemondott lelkészi állásáról. Munkát azonban börtönváltott lelkész létére sehol sem kapott. Végül (egy 44-ben megmenett, zsidó származású presbiter segítségével) a kőbányai Lardolin

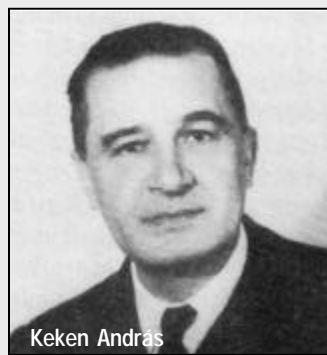
Keken András

Tábori lelkészként

Az internálótáborban az egész egyházat képviselő csomagot

Keken András

gyárba vették fel. Segéd munkásként hordta a betont. Brigádja befogadta, szerette. Sokat beszélt nekik – „Andriska, mesélj!” – mondták, oly szívesen hallgatták, ő pedig boldogan mesélt. Amikor otthonról kitétek szeretett, hűséges feleségével, Bözsikével, a brigád költöztette. Később raktáros lett, de onnan a párttitkár távolította el. Végül egy szövetkezet tagjaként többek között előadásokat, továbbképzéseket tartott, verseket, sőt,

egy operettlibrettót is írt számukra. Közben otthon házi bibliaórákat, istentiszteleteket vezetett.

1956 – október 7. Rég nem látott tömeg (még a padsorok között is álltak) a Deák téri templomban. Hét és fél évi kényszerzűnet után Keken ismét a szószekeken... Hazatért. Vele visszatértek a gyülekezet régi tagjai is.

Múltak az évek. Lassan mutatkozni kezdtek a nedves börtöncella és a nehéz fizikai munka következményei. Fájtak az ízületei, súlyosbodott strúma-betegsége. 1974 húsvét hétfőn magas lázzal állt fel a szószekre. Elmondta prédikációját, de az imára már nem futotta erejéből. Ott esett össze a szószekén.

Május 28-án, temetésén hatalmas sokaság jelent meg. Lutherkabátos lelkészek álltak sorfalat a koporsó két oldalán, amelyen csak ennyi állt: Dr. Keken András. Élt 64 évet. 1994 június 9-én, halála után 20 évvel kapta meg a jeruzsálemi Jad Vasem Intézet „Világ Igaza” kitüntetését.

KOVÁCS MÁRIA

Magamnak prédikálok

A cellám falára Keresztet rajzoltam, Eléje állottam, Aztán prédikáltam; Nem gyülekezetnek, Csak árva szívemnek:

„Hirdetted: szenvedni Kell a Szenvedőért, Most törd a keresztet, Amit Atyád rád mért. Ha porig aláznak, Vérig meggyaláznak: Ne feledd, Övei Keskeny úton járnak.”

„Hirdetted: Krisztus a Békesség szerzője, Most tárd ki a szíved és fogadd el Tőle, Amit általszegzett Kézzeled kínál néked: Az elvehetetlen Örök békességet.”

„Hirdetted: Krisztus a Bűnök Megváltója, Szegény bűnösöknek Nagy szabadítója, Nézd, ma rádmosolyog A fájdalom fáról S megszabadít téged Ördög rabságából.”

„Hirdetted: Krisztus az Üdvösség Királya, Szent keze a mennyek Kapuját kitarja, Fogd meg a köntösöt S botorkálj utána, Ahová Ő vezet: Mennyei hazádba.”

A cellám faláról Vízcseppek csepegtek, Árva két szememből Könnycseppek peregetek. De én feledve bajt, Nyirkos cellafalat, Az értem szenvedő Kriszus vére alatt Nagypéntek unnepein Boldog voltam s szabad!

(1950. Nagypéntek az Andrássy út 60-ban)

Új Eldorádó

Körlevélben érkezett Kocsis Tibor rendező segélykiáltása: menjünk és nézzük meg dokumentumfilmjét, amelynek készítésére életéből öt évet áldozott, „hogy a világ számára bemutassa, mi történik itt a Kárpát-medencében, mi történt 2000-ben a Tiszával.” Nézzük meg, kéri, különben a mozik leveszik műsorokról! Hát igen. Mióta televízió van otthon, nehezen mozdulunk ki egy dokumentumfilmhez. Most azonban rögtön indultunk a Művész moziba. De nemcsak mi! Talán életünkben először nem bosszankodtunk, hanem örültünk annak, hogy nem jutottunk be... Minden jegy elkelt! Sebaj, vettünk jegyet máskorra és elmentünk újra. Nem bántuk meg. (A jegybevétel 10%-t a helyi civileknek utalják át, a verespataki Alburnus Maior Egyesület részére, mely a bányaterv elleni küzdelem motorja.)

Már az első kép felirata fejbévág: „Egy aranygyűrű elkészítése 20 tonna bányahulladékot termel”. Égeti a gyűrű az ujjamat... Gyönyörű tájak, békés falvak, templomok tűnnek fel. Ezeket akarják elpusztítani? Kocsis Tibor a tiszai cián-szennyezésről akart filmet készíteni, így került Verespatakra. Itt talán meg lehet még akadályozni a pusztulást, amely negyvenszerese lenne a múltkorinak? Végül az elkészült film Verespataki lett. Egy gyönyörű erdélyi falucska helyén (nem mellette, hanem alatta, rajta, benne) tervez aranybányát nyitni egy kanadai cég. Ez a falu kétezer lakosa kitelepítésével, őt temploma és hét temetője eldözerolásával, a kétezer éves, egyedülálló régészeti értékű római kori tárnarendszer (leleteinek, régészeti kincseinek ott helyben kellene múzeumot létesíteni!), valamint négy völgy és két hegy örökre eltüntetésével járna. Cserébe kapnának egy, a 2000. évi tiszai halpusztulást okozó nagybányai szennyezést okozónál negyvenszer (!) nagyobb ciántavat (az aranyat cián segítségével nyerik ki, amit hatalmas ciános tavakban ülepítenek. Iszonyú látvány).

A kész művet Kocsis Tibor rendező elvitte Torontóba egy öko-filmfesztiválra. (Ott volt a kanadai sajtó!) Bemutatta az Országgyűlés Környezetvédelmi Bizottsága előtt néhány részletét, megnézte a román nagykövet, átadta Margot Wallströmnek, aki ígérte, segíteni fog. Megkeresték Brüsszelből az EU-parlamentből, ott is levetítették Románia csatlakozási feltételeinek tárgyalása előtt. Elvitte Németországba, két további fesztiválra, bekerült: Lipcsébe, Freiburgba.

A filmben mindenki megszólal, még a kanadai vállalat képviselői is. A tanárnő, akit csak az érdekel, hogy eladva házáat, kényelmes városi lakásba költözhessen. Az idős hölgy, aki családját nem hagyja: mindennap kilátogat hozzájuk a temetőbe. A betelepült külföldi, aki lelkesen harcol a bánya ellen. Közben konfliktusok keletkeznek: fiatalok szülei házáat hátuk mögött eladják, lakást, kocsit vesznek maguknak belőle. Látjuk a gyűlést, halljuk, amint kétségbeesetten tiltakoznak a falu lakói. Inkább a turizmust kellene beindítani ebben a romlatlan paradicsomban, mondják. De közben már bontják le azokat a házakat, amelyeket eladtak a vállalatnak. Megegyezés még nincs, beleegyezés sincs, de ami az övek, az lerombolható.

Ritkán fogalmazok Marx stílusában, de most megteszem. Lehetséges az, hogy beleegyezzünk gyönyörű tájak, falvak, templomok elpusztításába azért, hogy néhány évig egy-két kapitalista zsebébe profit vándoroljon? Kocsis Tibor állítja: „Hiszem és vallom, hogy együtt ez a projekt megállítható. Fogjunk össze!” Kezdetnek nézzük meg a filmet.

A húsz év óta megrendezett freiburgi Ökomédia nemzetközi dokumentumfilm-fesztiválon tizenöt ország nyolcvan filmje közül az Új Eldorádó kapta az első díjat. (www.rosiamontana.org)

Református iskolák találkozója

Október 30-án több mint tízezer iskolás örvendezett egymásnak Budapesten, a Sportarénában, ahol több kulturális programnak lehettek tanúi a résztvevők, s ahol az igazságok és bizonyágtételek által lelki táplálékot nyertek, „s erősödött bennük a belső ember”.

Felemelő látvány volt, amikor a Református Egyház zászlóival együtt tisztelgett a sportaréna tömege, s adott hálát azért a lehetőségért, amit Isten az együttlében ajándékozott mindnyájunknak.

Az ünnepi bizonyágtételt a legkisebbek, az óvodások kezdték, akik énekes, többmozgásos koreográfiát

mutattak be. Köztük is kiemelkedtek a csákvári Lorántffy-Református Óvoda-résztvevői, akik különösen nagy lelkesedéssel voltak jelen ezen az alkalmon. Az általános iskolások, gimnazisták, egyetemisták szolgálata után az MRE Zsinatának elnöksége szólt a jelenlevőkhöz. Az ünnepség zárónyilatkozat elfogadásával ért véget, melyben megfogalmazódott ismét az a sérelem, mely a Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetési politikáját kifogásolja.

A 103 hazai és 20 határon túli intézmény képviselői egyöntetűen fogadták el a zárónyilatkozatot.

Dr. Kis Boáz

a budapesti Sportarénában

A Magyarországi Református Egyház Zsinatának ülése

November 10-én és 11-én tartotta a Református Zsinat soron következő ülését Budapesten. Minderre olyan társadalmi feszültségek között került sor, amelyek a Református Egyházat is igen jelentősen érintették. A 2005. évi költségvetés készítése során ugyanis napvilágot láttak azok a kormányzati tervek, melyek hátrányos megkülönböztetés által teszik csak lehetővé az egyházi okta-

tást. Jóllehet, a hívő emberek épp úgy megfizetik az állam részére az adót, mint a nem hívők, mégis a kormány ún. „apartheid” politikát vázol fel a támogatások során. Nem véletlen éppen ezért az sem, hogy a közelmúltban egyházi iskolák tüntetést szerveztek az Oktatási Minisztérium elé.

A fent említett feszültségőcon kívül a társadalmat jelentősen érintette a kettős

állampolgársággal kapcsolatos népszavazás kiírása is. Az MRE Zsinata állásfoglalást adott ki, melyben leszögezte, hogy

Átadták a Magyarországi Református Egyház megújult SDG konferencia telepét

Szeptember elsejére készült el a balatonszár-szói SDG konferencia telep felújítása, mely 1,5 milliárd forint ráfordítással, európai színvonalú konferencia központ létrehozását eredményezte. A támogatási összeget még a megelőző kormány nyújtotta, elismerve ezzel azt a fontos szerepet, amelyet a Magyarországi Református Egyház ma is betölt a társadalomban. A konferencia telepen szinte kezdettől jelen vannak a népfőiskolai mozgalom és a református értelmiségi találkozók.

Igen jelentős az a szerep, amit az SDG konferencia központ az ifjúság életében is betölt, hiszen a tanuláson kívül itt szórakoztató módon sajátítják el a legfrissebb ismereteket a résztvevők.

A jól felszerelt nagy előadóban akár 300 főt is el lehet egyszerre helyezni, de a szakaszolás is megoldható kisebb csoportok esetén.

Az ismeretátadás legmodernebb eszközeivel szerelték fel az előadótermet, s a társalgóból is

figyelemmel lehet kísérni az előadásokat. A nemzetközi konferenciák tartását magas színvonalú tolmácsolás segíti. Az egy-egy kurzusra érkezők anyagi helyzetüknek megfelelően olcsóbb, illetve drágább elhelyezést kérhetnek. Az előbbieknél több ágys, az utóbbiak kétágyas szobákban tölthetik pihenésüket. A konferencia sikerét kiváló konyha és büfé segíti.

A szeptember elsején, nagy számú jelenlévő előtt tartott megnyitón dr. Szabó István püspök szolgált kezdő áhitattal. Az ünnepi alkalmon Merétei Sándor, a konferencia központ igazgatója méltatta azt a munkát, melyet egy év alatt az építők végeztek. A konferencia telep átadását köszöntötte Matolcsy György is, az előző kormány gazdasági minisztere.

Dr. Kis Boáz

„a 'nem'-mel szavazók és a távolmaradók is utólag önként hagyják jóvá Trianon tragikus örökségét”.

A Zsinat állásfoglalásában mindenkit az igen-nel való szavazásra buzdított.

Az elnöki beszámolót követően törvényjavaslatot terjesztettek elő a választási törvény tárgyában. Ugyancsak törvénytervezetet nyújtottak be a Zsinat elé, amely a Magyarországi Református Egyház tájékoztatási szolgálatáról rendelkezik. Ez utóbbi előkészítése rendkívül gyengére sikerült, ami miatt az egész tervezet le kellett volna venni a napirendről, mert a zsinati tagok maguk sem tudták követni a módosításokat, illetve a módosítá-

sok módosításait. Jelentős hangsúlyt kapott ezen a zsinati ülésen a cigánymisszió kérdése. Az ülésen megjelent román, zenei kísérettel, egyházi énekeket adtak elő a résztvevők örömeire.

A Zsinat két díj alapításáról rendelkezett, nevezetesen a Dizseri Tamás és a Varga Zsigmond emlékéremről.

A kétnapos Zsinat úgy határozott, hogy december elején ismét összeül, mivel a november 10-11-re tervezett munkát nem tudta hiánytalanul elvégezni.

Dr. Kis Boáz

VERITAS

FOGALOM A LAKÁSÉPÍTÉSSEN!

VERITAS-LAKÁSOK 2005-BEN

KEDVEZMÉNYES KAMATOZÁSÚ HITELLEL MEGVÁSÁROLHATÓK ZUGLÓBAN
KÖZTISZTVISELŐK RÉSZÉRE ELŐLEG BEFIZETÉSE NÉLKÜL!
320.000 - 360.000,- Ft/m²áron
Budapest XIV. kerület

Szugló u. 93-95.

Gyarmat u. 88.
II. emeleten 76 m²+ erkély
tervezett átadási határidő: 2005.03.30

Szugló u. 91. 62, 68, 79 m²
tervezett átadási határidő: 2005.03.30

Szugló u. 93-95. 43, 51, 68, 90 m²
tervezett átadási határidő: 2005.06.30

Ilosvai u. 7-9. 30, 36, 45, 55, 67, 76 m²
tervezett átadási határidő: 2005.11.30

Lőcsei u. 20/b. 36 m²-es iroda
azonnal beköltözhető!

Ilosvai u. 7-9.

A lakás vételárának 50%-áig zuglói lakásokat is beszámítunk!
Kérjük, tekintse meg több mint 1000 lakásból álló referenciánkat!

Érdeklődni lehet:

IRODA: 1142 Budapest Erzsébet Királyné útja 86.

Nyitva: H-CS: 8-16:30, P: 8-14:30, mobil:06-20-9-345-935

☎ 383-0829, 383-0983 • www.veritas.hu

Kérjük támogassa a magazin fennmaradását!

Veritas az elesettekért Alapítvány

OTP Bank 11714006-20385251 Adószám: 18161980-1-42

Megrendelőlap

Előfizetésben megrendelem a Szent Kereszt c. Magazint példányban.

Előfizetési díj: 1/2 évre 912 Ft (3 lapszám) 1 évre 1800 Ft (6 lapszám)

Megrendelő (előfizető) neve:

Cím:

Kézbesítési cím:

(csak akkor töltsse ki, ha a megrendelő címe nem azonos a kézbesítési címmel)

.....
aláírás

A megrendelő lapot a következő címre borítékban szíveskedjenek feladni:

Magyar Posta Rt.
Hírlap Üzletág
1900 Budapest

Egy arab lány önvallomása

Mi, hitünket megvalló keresztények a világ fájdalmas vajúdása ellenére védett, puha fészekben érezhetjük magunkat: Isten szerető keze óv bennünket. De Szent Ferenc madarai is ki-ki repültek a fészekből, hogy lássanak, majd oda visszatérjenek. Magam is szeretek néha messze tekinteni s így került látókörömbe egy fiatal, menedzsertípusú arab hostess, akivel egy egyiptomi szálló éttermében akadtam össze. A Shereennel indult beszélgetésből interjú lett, amelynek során szívesen válaszolt kérdéseimre. Nos, hát vágjunk bele.

Kedves Shereen, mondjon néhány szót magáról!

24 éves vagyok, egyetemi szintű végzettségem van. Munkám fárasztó, állandóan talpon

kell lennem, de szeretek dolgozni, szeretem az embereket. Fizetésem - akárcsak a kollégáké alacsony, 300 egyiptomi font. Csak az arányosítás kedvéért: ha Kairóba kell utaznom, 60 fontot fizetek. Távollétem Édesanyám özvegy, három fiú- és egy nőtestvérem van. Népemről annyit, hogy - finoman fogalmazzak igen szerény körülmények között él - többségében.

Mindig is érdekelt: mekkora a kopt keresztények és a nem hívők aránya?

A lakosság 10 %-a kopt keresztény s velük békességben, konfliktusmentesen élünk. Ezt mint mohamedán vallású mondom s azt is, hogy itt nem hívők egyszerűen nincsenek.

Mi a véleménye a keresztény és a mohamedán vallás kapcsolatáról?

Névtelen hitvallók

A kérdés igen bonyolult, de válaszomat megpróbálom leegyszerűsíteni. Hajlok arra, hogy a következő, egyszerű és talán kissé gyermeki képletet fogadjam el: Önöknek van Istenük és Jézus Krisztusuk, nekünk Allahunk és Mohamed profétánk.

De az én szívemben Isten és Allah ugyanaz a transzcendentális személy, Aki most mosolyogva néz le ránk és azt mondja: ti testvérek vagytok, fogjátok meg hát egymás kezét...

Hogyan vélekedik a felnövekvő ifjúság?

Békességben akarnak élni, dolgozni és családot alapítani. És: háborúk nélkül akarnak élni. Ha a háború fogalmára kell gondolnom, akkor őszintén szólva el kell mondanom, hogy nem kedvelem a jelenlegi amerikai vezetést.

Ha nem titok, e szálloda vajon egy nyugati multimilliárdos cégé?

Nem. A tulajdonos arab, öt szállodája van és nagyon sok honfitársamnak ad kenyeret.

Hogyan alakul a női-férfi egyenjogúság kérdése?

Irányváltásról számolhatok be. Jómagam tisztelem a férfiakat, de kölcsönösen kell becsülni és tolerálni egymást.

Mit üzen az európai fiataloknak?

Nem ismerem a gyűlölet fogalmát. Szeretet és hit nélkül egyszerűen nem lehet élni.

BAYER EMIL

Régebbi számaink megvásárolhatók postai utánvétellel a kiadótól!!!

A lapok ára: 345.- Forint + 100.- Forint postaköltség

Megrendelőlap

Kérem megküldeni a következő számokat:..... példányszám:.....

Név:.....

Cím:(ir.szám):.....

A szelvényt a következő címre kérjük feladni:

Veritas Invest Rt. 1142. Budapest, Erzsébet királyné útja 86.

Telefonon is megrendelheti régebbi számainkat vagy előfizethet az alábbi számon:

Tel: 383-0983, Fax: 383-0984 (munkanapokon de.: 8-tól fél 5-tig)

Interneten is fogadunk megrendeléseket. Email: szentkereszt@veritas.hu

Honlap: www.szentkereszt.hu

2004/5

Aláírás:.....

(Az összeget utánvétellel egyenlítem ki.)